

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

cooperare
germană
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

UK International
Development

Partnership | Progress | Prosperity

Implemented by

giz

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

REFLECTAREA CORUPȚIEI

În mass-media din Republica Moldova

*Raport de
monitorizare nr.*

1

Chișinău, 2023

Reflectarea corupției în mass-media din Republica Moldova

Raport de monitorizare nr.1

Proiectul „Consolidarea Statului de Drept și a Mecanismelor Anticorupție în Republica Moldova”, este cofinanțat de Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Guvernul Marii Britanii, și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Parteneri ai proiectului în Chișinău sunt Asociația Presei Independente (API) și Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJM), care implementează proiectul „Consolidarea unei rețele de jurnaliști de investigație în Republica Moldova și creșterea capacității acestora de a investiga cazurile de corupție”.

Cuprins

I. Generalități.....	4
II. Date generale cantitative	6
2.1. Număr și teme conținuturi	6
2.2. Tipul de corupție și genurile jurnalistice	8
2.3. Paternitate conținuturi și categorii de protagoniști	10
2.4. Gradul de răspândire al conținuturilor, arealul geografic și categoriile de calitate a acestora	12
III. Date generale calitative	16
3.1. Genul jurnalistic	16
IV. Reflectarea corupției de fiecare instituție mass-media monitorizată	27
4.1. Tv Moldova 1	27
4.2. Jurnal Tv	29
4.3. Elita Tv	31
4.4. Tv Găgăuzia	31
4.5. Publika.md	32
4.6. ProTv.md	33
4.7. Tv8.md	35
4.8. Nokta.md	38
4.9. Esp.md	40
4.10. Radio Moldova	42
4.11. Unghiul	44
4.12. Observatorul de Nord	46
Anexă:	
Metodologia privind reflectarea corupției în mass-media din Republica Moldova	49

I. Generalități

Raportul prezintă rezultatele monitorizării modului în care 12 instituții mass-media au reflectat tematica referitoare la fenomenul corupției. Este primul raport din cele trei preconizate. Monitorizarea este realizată în cadrul proiectului „Consolidarea unei rețele de jurnaliști de investigație în Republica Moldova și creșterea capacității acestora de a investiga cazurile de corupție”, implementat de Asociația Presei Independente, în parteneriat cu Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJM).

Obiectul monitorizării: conținutul mediatic care vizează corupția în domeniile **educație, sănătate, asistență socială, sectorul agroalimentar** sau **alt** domeniu, cu indicarea acestuia, dar fără evaluare calitativă.

Perioada monitorizării: iunie – iulie 2023

Conținuturi monitorizate:

- a. În presa tipărită și on-line – conținutul integral;
- b. În audiovizual – principala ediție informativă a zilei și, după caz, programe audiovizuale de ciclu sau sporadice, în intervalul orar 17.00–23.00 – pentru televiziune și 17.00–20.00 – pentru radio.

Instituții mass-media monitorizate: criterii de selectare

- a. Publice și private
- b. Locale/regionale și naționale
- c. Tipărită, on-line și audiovizuale
- d. Notorietate (audiența instituțiilor mass-media)
- e. De limbă română și rusă
- f. Nespecializate în investigații jurnalistice și/sau în reflectarea tematicii corupției

Listă instituții mass-media monitorizate

1. TV Moldova 1
2. Jurnal TV
3. TV GRT (Comrat)

4. Elita TV (Rezina)
5. ProTV.md
6. Publika.md
7. TV8.md
8. Nokta.md (Comrat)
9. Esp.md (Bălți)
10. Radio Moldova
11. Ziarul *Unghiul* (Ungheni)
12. Ziarul *Observatorul de Nord* (Soroca)

Indicatori de monitorizare: cantitativi și calitativi, conform metodologiei
(*Metodologia se anexează*)

Colectare date

Datele au fost colectate pentru întreaga perioadă de monitorizare și vizează instituțiile mass-media monitorizate luate împreună și separat, fapt ce permite a formula recomandări generale și recomandări pentru fiecare instituție mass-media supusă monitorizării.

Date cantitative: a fost sumat punctajul acordat de monitor fiecărui conținut monitorizat conform indicatorilor cantitativi din Fișa de monitorizare (*se anexează*).

Interpretarea datelor cantitative:

Punctajul minim indică o reflectare insuficientă a temelor. Datele cantitative sunt analizate în mod particular și sunt evaluate/interpretate separat de punctajul acumulat de indicatorii calitativi.

Obținerea datelor calitative: este sumat punctajul acordat fiecărui conținut conform valorilor numerice ale indicatorilor calitativi din Fișa de monitorizare. Astfel, fiecare conținut supus monitorizării poate întruni, maxim, 40 de puncte.

Interpretarea datelor calitative:

Până la 5 puncte: reflectarea corupției, practic, lipsește

Până la 12 puncte inclusiv: reflectarea corupției este defectuoasă

Până la 19 puncte inclusiv: reflectarea corupției este acceptabilă

Până la 26 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este relativ bună

Până la 33 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este bună

Până la 40 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este foarte bună

II. Date generale cantitative

2.1. Număr și teme conținuturi

În perioada de referință cele 12 instituții mass-media au întrunit în total 525 de conținuturi despre fenomenul corupției, marea majoritate – 467, aproape 90 la sută, vizând alte teme, decât cele monitorizate. Celor patru teme monitorizate – **sănătate, sectorul agroalimentar, asistență socială și educație**, le-au revenit 58 de conținuturi mediatice sau puțin peste 10 la sută din total.

De cele mai dese ori conținuturile au vizat corupția în sistemul de sănătate – peste 80 la sută din cazuri, iar cel mai rar – sistemul de educație (a se vedea Tabelul 2.1).

Tabel 2.1

INSTITUȚIA / TEMĂ	ASISTENȚĂ SOCIALĂ	SĂNĂTATE	SECTOR AGROALIMENTAR	EDUCAȚIE	TOTAL SUBIECTE
TV8.md	1	9	1	0	11
Protv.md	0	9	0	0	9
Nokta.md	0	6	2	0	8
Esp.md	1	5	0	0	6
Jurnal TV	0	6	0	0	6
Unghiul	1	2	1	0	4
Moldova 1	0	4	0	0	4

INSTITUȚIA / TEMĂ	ASISTENȚĂ SOCIALĂ	SĂNĂTATE	SECTOR AGROALIMENTAR	EDUCAȚIE	TOTAL SUBIECTE
Observatorul de Nord	1	2	1	0	4
Publika.md	0	3	0	0	3
Radio Moldova	0	1	0	2	3
Elita TV	0	0	0	0	0
TV GRT	0	0	0	0	0
TOTAL SUBIECTE	4	47	5	2	58

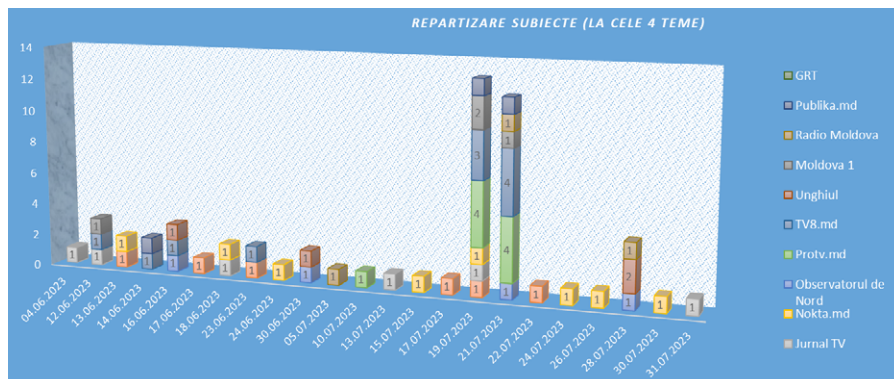
Din 12 instituții mass-media monitorizate, cele mai multe conținuturi despre corupție în cele patru domenii, s-au regăsit la TV8.md și ProTV.md – 11 și, respectiv, 9, iar cele mai puține – la Publika.md și la Radio Moldova – câte 3. În același rând, două instituții media – Elita TV și TV GRT, nu au difuzat în 61 de zile monitorizate niciun subiect la cele patru teme. Prim urmare, în continuare ne vom referi la rezultatele a 10 redacțiilor din 12.

Niciuna dintre instituțiile media nu au avut conținuturi care să vizeze toate cele patru tematici monitorizate. Trei tematici din patru au acoperit 3 redacții (TV8.md; Unghiul și Observatorul de Nord); două tematici – 3 redacții (Nokta.md; Esp.md și Radio Moldova); o tematică, aceeași (sănătate) – celelalte 4 redacții (ProTV.md; Jurnal TV; TV Moldova 1 și Publika.md).

Toate cele 10 redacții au avut subiecte referitoare la corupția în sănătate. 5 redacții, în nouă rânduri, au difuzat și conținuturi vizând corupția în sistemul de asistență socială și/sau în sectorul agroalimentar. Despre corupția în educație a difuzat două subiecte o singură redacție – Radio Moldova.

Din 61 de zile monitorizate, subiecte vizând corupția într-un domeniu tematic ori altul, au apărut în 23 de zile: 10 zile din luna iunie și 13 – din iulie. În iunie au fost înregistrate perioade a câte 5 – 7 zile în care spațiul mediatic al instituțiilor monitorizate a fost lipsit cu desăvârșire de subiecte la temă (a se vedea Diagrama 2.1).

Diagrama 2.1

Datele monitorizării relevă că, în medie, fiecare redacție a dedicat celor patru tematici 2-3 conținuturi pe lună, fapt ce nu poate asigura fenomenului corupției din domeniile de interes vizibilitatea necesară pentru ca problema să rămână în actualitate și să devină o preocupare comună generală. Fenomenul corupției în cele patru domenii există realmente și, prin urmare, el nu poate să lipsească în agenda, cel puțin, săptămânală a mass-mediei. Or, numărul de conținuturi coroborat cu paternitatea acestora, mai ales, în era copy paste, dar și cu genurile jurnalactice, relevă o situație problematică. Reflectarea corupției în perioada de referință a fost caracterizată, mai degrabă, de sporadicitate, decât de activitate planificată.

2.2. Tipul de corupție și genurile jurnalactice

În cele 58 de conținuturi monitorizate corupția mică a fost vizată în 42 de cazuri, iar corupția mare – în 16 (a se vedea Tabelul 2.2). Două redacții (Nokta.md și Jurnal Tv) au difuzat câte patru subiecte despre corupția mare; o redacție – 3; cinci redacții – câte unul. În cazul a două redacții (ProTv.md și Publika.md) atare subiecte au lipsit.

Tabel 2.2

INSTITUȚIA / TIP CORUPȚIE	CORUPȚIE MARE	CORUPȚIE MICĂ	TOTAL GENERAL
TV8.md	1	10	11
Protv.md	0	9	9
Nokta.md	4	4	8
Jurnal TV	4	2	6
Esp.md	3	3	6
Moldova 1	1	3	4
Unghiul	1	3	4
Observatorul de Nord	1	3	4
Radio Moldova	1	2	3
Publika.md	0	3	3
TOTAL GENERAL	16	42	58

Majoritatea conținuturilor au fost realizate în genuri jurnalistice informative – 43 din 58 sau 3/4 din total. Deci, doar fiecare al patrulea conținut a avut caracter analitic și doar o singură investigație jurnalistică a fost difuzată în perioada de referință. Jumătate din numărul redacțiilor nu au apelat la genurile analitice în reflectarea tematicilor (a se vedea Tabelul 2.2.1).

Rezultatele relevă fie lipsa de preocupare a majorității redacțiilor pentru analiza și investigarea cazurilor de corupție, fie lipsa de capacități în acest scop. Ambele cauze constituie probleme ce necesită remediere. Fenomenul corupției este flagel social, iar mass-mediei îi revine alt rol, decât cel atestat, în eradicarea lui.

Tabel 2.2.1

INSTITUȚIA / GENURI	ANALITIC	INFORMATIV	INVESTIGATIV	TOTAL GENERAL
TV8.md	2	9	0	11
Protv.md	0	9	0	9
Nokta.md	4	4	0	8
Esp.md	3	3	0	6

INSTITUȚIA / GENURI	ANALITIC	INFORMATIV	INVESTIGATIV	TOTAL GENERAL
Jurnal TV	2	3	1	6
Unghiul	0	4	0	4
Moldova 1	0	4	0	4
Observatorul de Nord	3	1	0	4
Publika.md	0	3	0	3
Radio Moldova	0	3	0	3
Elita TV	0	0	0	0
TV GRT	0	0	0	0
TOTAL GENERAL	14	43	1	58

2.3. Paternitate conținuturi și categorii de protagoniști

Din totalul de 58 de conținuturi monitorizate mai mult de jumătate (33) au fost realizate de către redacții, aproape o treime (17) au fost preluate de la sursă fidel și fără intervenții, iar în restul cazurilor (8) – au fost preluate parțial și prelucrate/ajustate suplimentar (a se vedea tabelul 2.3).

Cele mai multe subiecte proprii – 8 la număr, a realizat Tv8.md. Numai subiecte proprii au difuzat 4 redacții: Jurnal Tv; Tv Moldova 1; Publika.md și Radio Moldova. Două redacții – Unghiul și Observatorul de Nord nu au realizat niciun subiect propriu în perioada de referință. 5 redacții au preluat parțial și au prelucrat între unul și trei subiecte la temă. 6 redacții au preluat subiecte fidel și fără intervenții: 5 dintre ele – câte trei, iar una – două subiecte.

Preluarea fidelă sau parțială a conținuturilor produse de alții, cu indicarea sursei, nu este o practică de condamnat, dar nici una eminentă de încurajat. Dacă preluarea de conținuturi străine vine să completeze propriile conținuturi, atunci atare practică este de salutat, pentru că ea, pe de o parte, diversifică oferta mediatică și, pe de altă parte, sporește vizibilitatea problemei/problemelor abordate. Dacă doar preluăm conținuturi străine,

atunci ratăm neîngăduit șansa propriei contribuții la vizibilitatea temei și la menținerea ei în actualitate, ca o primă condiție de eradicare a fenomenului pe care îl reflectă.

Tabel 2.3

INSTITUȚIA / PATERNITATE SUBIECTE	PROPRIU	PRELUAT PARȚIAL ȘI PRELUCRAT	PRELUAT FIDEL ȘI FĂRĂ INTERVENȚII	TOTAL GENERAL
Tv8.md	8	0	3	11
ProTV.md	4	2	3	9
Nokta.md	2	3	3	8
Esp.md	3	1	2	6
Jurnal TV	6	0	0	6
Unghiul	0	1	3	4
Moldova 1	4	0	0	4
Observatorul de Nord	0	1	3	4
Publika.md	3	0	0	3
Radio Moldova	3	0	0	3
Elita TV	0	0	0	0
TV GRT	0	0	0	0
TOTAL GENERAL	33	8	17	58

În 4 conținuturi (unul de la Tv8.md și trei de la Nokta.md) din cele 58 monitorizate au lipsit protagoniștii, iar în celelalte, 54, au fost prezenți 111 protagoniști, dintre care principali (bănuitul sau acuzatul de corupție și organul legal) – 70, și secundari – 41 (a se vedea Tabelul 2.3.1). Un echilibru relativ în prezența protagoniștilor principali este asigurat în subiectele monitorizate de la ProTV.md, Jurnal TV, *Unghiul*, Tv Moldova 1 și Radio Moldova. Un dezechilibru în numărul de protagoniști este atestat în subiectele de la Tv8.md, *Observatorul de Nord* și Publika.md. În general, doi protagoniști în medie per subiect în care este abordat fenomenul corupției nu constituie un rezultat de referință.

Prezența protagoniștilor principali în conținuturi denotă respectarea unor principii jurnalistice profesionale (cel puțin, două surse independente;

echidistanță; echilibru), iar numărul mare de protagoniști principali și secundari poate indica gradul de complexitate și caracterul analitic al conținuturilor.

Tabel 2.3.1

INSTITUȚIA / PROTAGONIȘTI	BĂNUIT SAU ACUZAT DE CORUPȚIE	ORGANUL DE DREPT SAU REPREZENTANTUL ACESTUIA	PROTAGONIȘTI SECUNDARI	TOTAL GENERAL
Protv.md	9	9	6	24
TV8.md	10	1	9	20
Jurnal TV	5	5	5	15
Esp.md	5	3	5	13
Unghiul	4	3	3	10
Moldova 1	4	3	1	8
Observatorul de Nord	1	3	4	8
Radio Moldova	2	1	2	5
Nokta.md	0	0	5	5
Publika.md	2	0	1	3
TV GRT	0	0	0	0
Elita TV	0	0	0	0
TOTAL GENERAL	42	28	41	111

2.4. Gradul de răspândire al conținuturilor, arealul geografic și categoriile de calitate a acestora

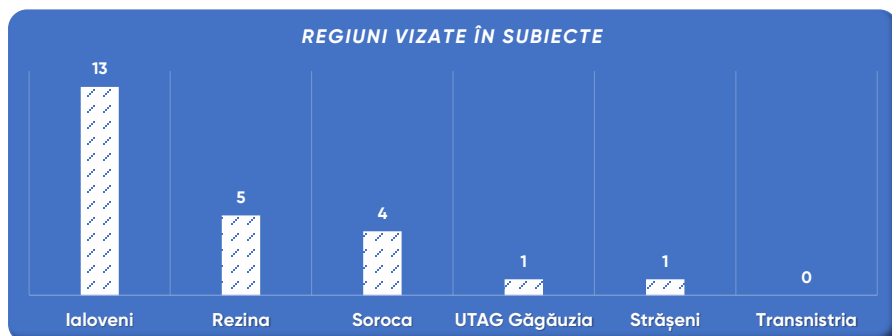
Din cele 58 de conținuturi monitorizate cele mai multe – 50 (>86%), au fost distribuite și prin intermediul a, cel puțin, una sau două rețele sociale. În 8 cazuri beneficiile pe care le pot aduce rețelele sociale în sporirea audienței au fost neglijate (a se vedea tabelul 2.4). ProTv.md este singura redacție care și-a distribuit subiectele suplimentar pe, cel puțin, două rețele sociale; două redacții – Unghiul și Publika.md, au utilizat în acest scop o singură rețea, iar Observatorul de Nord – niciuna. Este un semnal alarmant, de rând ce tendința oricărei redacții ar trebui să fie lărgirea audienței și nicidecum limitarea/îngustarea ei.

Tabel 2.4

INSTITUȚIA / AUDIENȚĂ	MARE	MEDIE	MICĂ	TOTAL GENERAL
TV8.md	4	7	0	11
Protv.md	9	0	0	9
Nokta.md	2	6	0	8
Esp.md	1	5	0	6
Jurnal TV	2	2	2	6
Unghiul	0	2	2	4
Moldova 1	1	3	0	4
Observatorul de Nord	0	0	4	4
Publika.md	0	3	0	3
Radio Moldova	1	2	0	3
Elita TV	0	0	0	0
TV GRT	0	0	0	0
TOTAL GENERAL	20	30	8	58

În 12 subiecte din cele 58 monitorizate nu este identificată regiunea în care au fost realizate. Celelalte 46 au fost realizate fie în Chișinău, fie în altă localitate din țară, fie și în capitală, și în alte regiuni ale țării. Astfel, 30 de conținuturi vizează Chișinăul, iar 24 – alte 5 regiuni din țară. După Chișinău, cel mai des este vizat raionul Ialoveni (a se vedea Diagrama 2.4). De observat, că numărul subiectelor realizate în capitală îl depășește pe cel al subiectelor realizate în alte localități luate împreună, iar cel al subiectelor realizate în Ialoveni – pe cel al subiectelor realizate în celelalte regiuni rurale luate împreună. Faptul atestă problema veche a jurnalismului autohton de a-și concentra disproporționat atenția asupra problemelor de la Chișinău. Situația este cu atât mai alarmantă, cu cât jumătate din instituțiile mass-media monitorizate sunt locale/regionale, iar celelalte – naționale. Iar statutul de instituție media locală sau națională nicidecum nu trebuie, cum se întâmplă în realitate, să echivaleze cu cel de instituție media municipală.

Diagrama 2.4.

Dintre redacțiile cu sediul în capitală cel mai des au publicat/difuzat subiecte din mediul rural Tv8.md, ProTv.md și Jurnal Tv, iar cel mai rar – Tv Moldova 1 și Radio Moldova. Două redacții locale/regionale – Nokta.md și Observatorul de Nord au câte un număr egal de subiecte realizate în regiune și în capitală, iar o redacție – Esp.md, dă preferință subiectelor realizate în Chișinău (a se vedea Tabelul 2.4.1).

De observat, că numărul subiectelor realizate în capitală îl depășește pe cel al subiectelor realizate în alte localități luate împreună, iar cel al subiectelor realizate în Ialoveni – pe cel al subiectelor realizate în celelalte regiuni rurale luate împreună. Faptul atestă problema veche a jurnalismului autohton de a-și concentra disproporționat atenția asupra evenimentelor/problemelor de la Chișinău. Situația este cu atât mai de neîndreptățită, cu cât jumătate din instituțiile mass-media monitorizate sunt locale/regionale, iar celelalte – naționale. Statutul de instituție media locală sau națională nicidecum nu trebuie, cum se întâmplă în realitate, să echivaleze cu cel de instituție media municipală.

Tabel 2.4.1

INSTITUȚIA / GEOGRAFIE	CHIȘINĂU	ALT RAION	NU ESTE INDICAT
TV8.md	7	5	0
Protv.md	4	5	0
Nokta.md	1	1	6
Moldova 1	6	2	0

INSTITUȚIA / GEOGRAFIE	CHIȘINĂU	ALT RAION	NU ESTE INDICAT
Esp.md	4	3	0
Jurnal TV	1	2	3
Radio Moldova	3	1	1
Unghiul	0	2	2
Observatorul de Nord	2	2	0
Publika.md	2	1	0
Elita TV	0	0	0
TV GRT	0	0	0
TOTAL GENERAL	30	24	12

În categoriile de calitate prevalează conținuturile de calitate medie/acceptabilă, care constituie 2/3 din numărul total. Fiecare al 5-lea conținut este de calitate bună/corespunzătoare, iar fiecare al 8-lea – de calitate inferioară (a se vedea Tabelul 2.4.2).

Tabel 2.4.2

INSTITUȚIA / CALITATE	INFERIOARĂ	MEDIE	SUPERIOARĂ	TOTAL SUBIECTE
TV8.md	0	8	3	11
Protv.md	2	7	0	9
Nokta.md	2	4	2	8
Esp.md	0	4	2	6
Jurnal TV	1	2	3	6
Unghiul	0	4	0	4
Moldova 1	0	3	1	4
Observatorul de Nord	1	3	0	4
Publika.md	1	2	0	3
Radio Moldova	0	2	1	3
Elita TV	0	0	0	0
TV GRT	0	0	0	0
TOTAL MATERIALE	7	39	12	58

Șase redacții au realizat subiecte atribuite categoriei de calitate superioară: Tv8.md și Jurnal Tv – câte trei subiecte; Nokta.md și Esp.md – câte două

subiecte; Tv Moldova 1 și Radio Moldova – câte un subiect. Cinci redacții au avut subiecte atribuite categoriei de calitate inferioară: ProTv.md și Nokta.md – câte două subiecte, iar Jurnal Tv, Observatorul de Nord și Publika.md – câte unul. De precizat, că Observatorul de Nord nu a realizat subiecte proprii la tematicile monitorizate în perioada de referință și, prin urmare, faptul relevă probleme și pe segmentul preluării de conținuturi.

Situația, când mai sunt difuzate conținuturi de calitate îndoielnică, ar trebui să ne pună în gardă și să ne țină în priză.

III. Date generale calitative

3.1. Genul jurnalistic

În funcție de genul jurnalistic în reflectarea unei sau altei teme din cele monitorizate, a fost atribuit punctaj, pornind de la raționamentul, că genurile informative, analitice și investigative solicită timp, efort și implicare diferite. Astfel, cele 43 de conținuturi informative, 14 analitice și o investigație, au obținut împreună 185 de puncte (a se vedea Tabelul 3.1).

Tabel 3.1.

GEN JURNALISTIC	NUMĂR SUBIECTE	PUNTAJ
Analitic	14	72
Informativ	43	104
Investigativ	1	9
TOTAL GENERAL	58	185

Scorul mediu pentru genurile informative a fost de 2,42 puncte din 3 posibile; pentru genurile analitice – 5,14 din 6 posibile și investigația – 9 puncte din 10

posibile. Scorul mediu pentru genurile jurnalistice prin intermediul cărora au fost reflectate tematicile monitorizate a constituit 3,19 puncte dintr-un scor mediu maxim posibil de 6,33 puncte (a se vedea Tabelul 3.1.1).

Cele mai înalte scoruri medii pentru genurile jurnalistice în reflectarea temelor monitorizate au înregistrat Jurnal Tv și Observatorul de Nord, iar cele mai scăzute – Radio Moldova și Tv Moldova 1. De asupra mediei generale mai sunt două instituții de presă – Nokta.md și Tv8.md, iar sub media generală – patru instituții: Esp.md; Unghiul; Publika.md și ProTv. Rezultatele monitorizării sugerează că, pentru un scor mai bun, este necesar a reflecta teme mai des prin intermediul genurilor analitice și investigative.

Tabel 3.1.1

INSTITUȚIA / GENURI	ANALITIC	INFORMATIV	INVESTIGATIV	SCOR MEDIU
Jurnal TV	5,50	3,00	9,00	4,83
Observatorul de Nord	5,00	2,00	0,00	4,25
Nokta.md	5,00	2,00	0,00	3,50
TV8.md	6,00	2,78	0,00	3,36
Esp.md	4,67	1,33	0,00	3,00
Unghiul	0,00	2,75	0,00	2,75
Publika.md	0,00	2,67	0,00	2,67
Protv.md	0,00	2,67	0,00	2,67
Radio Moldova	0,00	2,00	0,00	2,00
Moldova 1	0,00	1,75	0,00	1,75
Elita TV	0,00	0,00	0,00	0,00
TV GRT	0,00	0,00	0,00	0,00
SCOR MEDIU (1...10)	5,14	2,42	9,00	3,19

3.2. Paternitate conținuturi

Aplicarea criteriului "paternitate conținuturi" a însemnat atribuirea unui număr exact de puncte: pentru conținuturile proprii – 10; pentru cele preluate parțial și prelucrate/ajustate – 5 și pentru preluarea fidelă – 3 puncte. Astfel, pentru 11 conținuturi proprii, 8 – preluate parțial și prelucrate și 17 – preluate fidel, au fost acordate în total 421 de puncte, scorul mediu constituind valoarea de 7,26 puncte din 10 posibile (a se vedea Tabelul 3.2).

Tabel 3.2

PATERNITATE SUBIECT	PUNCTAJ	SCOR MEDIU
Propriu	330	10,00
Preluat parțial și prelucrat	40	5,00
Preluat fidel și fără intervenții	51	3,00
TOTAL GENERAL	421	7,26

Scorul mediu de 10 puncte dezvăluie, că toate conținuturile sunt proprii. Atare scor au înregistrat patru instituții: Radio Moldova, Publika.md, Jurnal Tv și Tv Moldova 1. De asupra scorului mediu este o instituție – Tv8.md. Celelalte instituții sunt sub scorul mediu, ultimele două poziții fiind ocupate de Unghiul și Observatorul de Nord (a se vedea Tabelul 3.2.1).

Tabel 3.2.1

INSTITUȚIA / PATERNITATE SUBIECT	NUMĂR SUBIECTE	PUNCTAJ	SCOR MEDIU
Radio Moldova	3	30	10,00
Publika.md	3	30	10,00
Jurnal TV	6	60	10,00
Moldova 1	4	40	10,00
TV8.md	11	89	8,09
Esp.md	6	41	6,83
Protv.md	9	59	6,56
Nokta.md	8	44	5,50
Unghiul	4	14	3,50
Observatorul de Nord	4	14	3,50
TV GRT	0	0	0,00
Elita TV	0	0	0,00
TOTAL GENERAL	58	421	7,26

3.3. Audiență

Criteriul vizează auditoriul potențial și încurajează răspândirea/distribuirea ofertei mediatice pe cât mai multe căi disponibile. Cu cât mai multe căi sunt utilizate, cu atât mai multe puncte sunt atribuite subiectului distribuit și

viceversa. Criteriul dat a înrunit 352 de puncte din 580 posibile sau un scor mediu de 6,07 puncte din 10 posibile (a se vedea Tabelul 3.3).

Tabel 3.3

CATEGORIE AUDIENȚĂ	PUNCTAJ	SCOR MEDIU
Mare	175	8,75
Medie	158	5,27
Mică	19	2,38
TOTAL GENERAL	352	6,07

Cel mai mult s-a apropiat de punctajul maxim posibil ProTv.md, urmată de Tv8.md, Radio Moldova și Tv Moldova 1. Celelalte instituții au înregistrat punctaje sub scorul mediu. Cel mai modest rezultat aparține instituției media Observatorul de Nord, care nu a utilizat mijloace suplimentare disponibile pentru distribuirea conținuturilor sale (a se vedea Tabelul 3.3.1).

Tabel 3.3.1

INSTITUȚIA / AUDIENȚĂ	NUMĂR SUBIECTE	PUNCTAJ	SCOR MEDIU
Protv.md	9	81	9,00
TV8.md	11	77	7,00
Radio Moldova	3	20	6,67
Moldova 1	4	24	6,00
Publika.md	3	17	5,67
Nokta.md	8	44	5,50
Esp.md	6	32	5,33
Jurnal TV	6	30	5,00
Unghiul	4	16	4,00
Observatorul de Nord	4	11	2,75
TV GRT	0	0	0,00
Elita TV	0	0	0,00
TOTAL GENERAL	58	352	6,07

3.4. Calitate conținuturi

Criteriul evaluează calitatea jurnalistică a celor 58 de conținuturi la temele monitorizate și acordă puncte corespunzător nivelului de calitate. Astfel, cele 12 conținuturi de calitate înaltă, 39 de conținuturi de calitate medie și 7 conținuturi de calitate inferioară, au acumulat un total de 324 de puncte din 375 posibile. 375 de puncte ar fi putut obține, dacă fiecare conținut ar fi întrunit marja de sus a punctajului acordat, conform metodologiei, respectiv, 3 puncte pentru conținutul de calitate inferioară; 6 puncte pentru conținutul de calitate medie și 10 puncte pentru conținutul de cea mai bună calitate. Punctajul acumulat – 324, poate fi raportat și la cel maxim posibil – 580, dacă toate conținuturile ar fi fost de calitate impecabilă. În același rând, trebuie menționat faptul, că niciun subiect în perioada de referință nu a fost de o calitate inadmisibilă, pasibil de a fi evaluat, conform metodologiei, cu minus 10 puncte.

Punctajul acumulat permite a deduce scorul mediu per conținut, care constituie 5,59 puncte din 6,47 puncte posibile în condițiile existenței conținuturilor de toate cele trei categorii de calitate, și din 10 posibile, dacă ar fi existat conținuturi doar de calitate superioară (a se vedea Tabelul 3.4).

Tabel 3.4

CATEGORIE CALITATE	PUNTAJ	SCOR MEDIU
Inferioară	15	2,14
Medie	203	5,21
Superioară	106	8,83
TOTAL GENERAL	324	5,59

Cele mai înalte scoruri medii pentru calitatea subiectelor au obținut Tv8.md și Radio Moldova. Cele mai scăzute – Publika.md, Pro Tv și Observatorul de Nord. Calitatea conținuturilor a jumătate dintre instituțiile mass-media monitorizare întrunesc un scor peste cel mediu, iar cealaltă jumătate – un scor sub cel mediu. Observatorul de Nord și ProTV, potrivit criteriului de calitate al conținuturilor, înregistrează cele mai scăzute cote (a se vedea Tabelul 3.4.1).

Tabel 3.4.1

INSTITUȚIA	NUMĂR SUBIECTE	PUNCTAJ	SCOR MEDIU
TV8.md	11	70	6,36
Radio Moldova	3	19	6,33
Jurnal TV	6	37	6,17
Esp.md	6	36	6,00
Moldova 1	4	23	5,75
Unghiul	4	22	5,50
Nokta.md	8	44	5,50
Publika.md	3	14	4,67
Protv.md	9	41	4,56
Observatorul de Nord	4	18	4,50
Tv GRT	0	0	0,00
Elita TV	0	0	0,00
TOTAL GENERAL	58	324	5,59

3.5. Rezultate date calitative

În urma aplicării criteriilor de calitate, conținuturile la temele monitorizate ale celor 12 instituții mass-media au întrunit, cumulativ, 1282 de puncte din 2320 posibile, ceea ce ar corespunde unei medii de 128,2 de puncte per instituție, dacă acestea ar fi contribuit egal la punctajul total. Rezultatele, însă, demonstrează, că o redacție – Esp.md, este la limita mediei respective, iar alte cinci redacții – Tv Moldova 1, Radio Moldova, Publika.md, Unghiul și Observatorul de Nord, sunt mult sub medie. Patru redacții au acumulat punctaje peste cel mediu, iar cel mai bun scor în acest sens l-a înregistrat Tv8.md (a se vedea Tabelul 3.5).

Tabel 3.5

INSTITUȚIE / PUNCTAJ	PUNCTAJ GEN JURNALISTIC	PUNCTAJ PATERNITATE	PUNCTAJ AUDIENȚĂ	PUNCTAJ CALITATE	PUNCTAJ TOTAL
TV8.md	37	89	77	70	273
Protv.md	24	59	81	41	205

INSTITUȚIE / PUNCTAJ	PUNCTAJ GEN JURNALISTIC	PUNCTAJ PATERNITATE	PUNCTAJ AUDIENȚĂ	PUNCTAJ CALITATE	PUNCTAJ TOTAL
Nokta.md	28	44	44	44	160
Jurnal TV	29	60	30	37	156
Esp.md	18	41	32	36	127
Moldova 1	7	40	24	23	94
Radio Moldova	6	30	20	19	75
Publika.md	8	30	17	14	69
Unghiul	11	14	16	22	63
Observatorul de Nord	17	14	11	18	60
TV GRT	--	--	--	--	--
Elita TV	--	--	--	--	--
TOTAL GENERAL	185	421	352	324	1282

Scorul mediu de calitate, determinat în temeiul datelor cărora li s-au acordat valori numerice, este de **22,10 de puncte** din 40 posibile (a se vedea Tabelul 3.5.1).

Tabel 3.5.1

INSTITUȚIA / REZULTATE	SCOR MEDIU / GEN JURNALISTIC	SCOR MEDIU / PATERNITATE	SCOR MEDIU / AUDIENȚĂ	SCOR MEDIU / CALITATE	SCOR MEDIU GENERAL
Jurnal TV	4,83	10,00	5,00	6,17	26,00
Radio Moldova	2,00	10,00	6,67	6,33	25,00
TV8.md	3,36	8,09	7,00	6,36	24,82
Moldova 1	1,75	10,00	6,00	5,75	23,50
Publika.md	2,67	10,00	5,67	4,67	23,00
Protv.md	2,67	6,56	9,00	4,56	22,78
Esp.md	3,00	6,83	5,33	6,00	21,17
Nokta.md	3,50	5,50	5,50	5,50	20,00
Unghiul	2,75	3,50	4,00	5,50	15,75
Observatorul de Nord	4,25	3,50	2,75	4,50	15,00
Elita TV	--	--	--	--	--

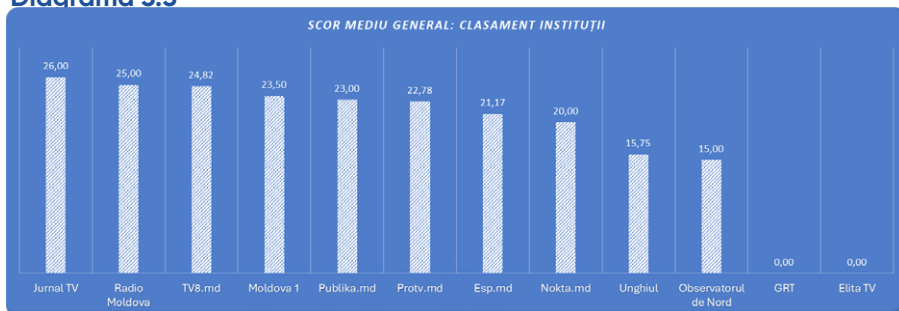
INSTITUȚIA / REZULTATE	SCOR MEDIU / GEN JURNALISTIC	SCOR MEDIU / PATERNITATE	SCOR MEDIU / AUDIENȚĂ	SCOR MEDIU / CALITATE	SCOR MEDIU GENERAL
TV GRT	--	--	--	--	--
TOTAL GENERAL	3,19	7,26	6,07	5,59	22,10

Potrivit metodologiei, dacă scorul mediu este între 20 și 26 de puncte inclusiv, or anume în această marjă se regăsește rezultatul general obținut de instituțiile mass-media, **reflectarea corupției este relativ bună**. Metodologia stabilește șase trepte pentru modul de reflectare a tematicii monitorizate, treapta a șasea însemnând o reflectare foarte bună, dacă scorul mediu se încadrează între 34 și 40 de puncte. La această etapă scorul mediu general a atins treapta a patra.

Între instituțiile mass-media monitorizate 5 au înregistrat rezultate peste scorul mediu, iar 4 – sub scorul mediu. Cele mai ridicate scoruri sunt la Jurnal Tv și la Radio Moldova – 26 și respectiv, 25 de puncte. Cele mai scăzute scoruri le au Unghiul – 15,75 puncte, și Observatorul de Nord – 15 puncte. Rezultatul acestor două instituții le clasează pe treapta a treia, ce corespunde unei reflectări acceptabile a tematicii.

Un clasament al instituțiilor mass-media este prezentat în Diagrama 3.5.

Diagrama 3.5

Scorul mediu general al instituțiilor monitorizate, cât și scorul mediu general al fiecărei instituții poate fi considerat și un așa-zis Indice al Reflectării Corupției (IGR). Orice monitorizare ulterioară în aceleași condiții poate indica

evoluția, stagnarea sau involuția instituției/instituțiilor mass-media în reflectarea corupției.

Concluzii generale date cantitative/calitative

1. Numărul de conținuturi la cele patru domenii tematice monitorizate (educație, sănătate, asistență socială, sectorul agroalimentar) este insuficient pentru a asigura o vizibilitate a fenomenului corupției pe măsură să mențină acest flagel social în actualitate și în atenția societății.
2. Periodicitatea apariției în spațiul mediatic al tematicilor monitorizate relevă fie o planificare discordantă cu realitatea, fie o lipsă a planificării activității redacționale pe segmentul reflectării problemelor de interes social general, fapt ce dezgolește, până la urmă, mari lapsusuri de politică editorială.
3. Pare neverosimil ca, în realitate, numărul cazurilor de corupție în sănătate să fie de 4-5 ori mai mare decât cel al cazurilor de corupție din educație, asistență socială și sectorul agroalimentar luate împreună. Mai degrabă, mass-media monitorizată a neglijat reflectarea lor, contribuind astfel la o percepție distorsionată a situației reale din domeniile respective.
4. Predilecția vădită pentru genurile informative în reflectarea corupției, cu preponderență, a corupției mici, denotă, în fapt, o abordare mărginită și de suprafață a problemei în detrimentul tratării ei complexe (cum e și problema) și în profunzime. Este important să fie raportat orice presupus caz de corupție, mare sau mică, dar cel mai mult contează ca fiecare caz să fie elucidat. Presupunerile alimentează bănuielile. Dovezile generează certitudine. Pentru armonizarea relațiilor sociale, interumane primează certitudinea.
5. Conținuturile proprii constituie ceva mai mult de jumătate din numărul total, deși, la modul firesc, ar trebui să prevaleze.
6. Numărul de protagoniști principali și secundari per subiect monitorizat este unul inacceptabil de mic. Nu sunt depășite cazurile, în care lipsește un echilibru, cel puțin, relativ între protagoniști.
7. Parte de conținuturi, deși mică, nu este distribuită prin intermediul rețelelor sociale. În era tehnologiilor informaționale acest lucru este un anacronism. A merge către locul unde se află realmente utilizatorul/beneficiarul de conținuturi este o practică mai indicată pentru redacție, decât a

aștepta ca utilizatorul/beneficiarul de conținuturi (care nu-i obligat) să găsească redacția.

8. Cele mai multe conținuturi la temele monitorizate sunt realizate în Chișinău și în cel mai apropiat de capitală raion – Ialoveni. Atare situație poate fi explicată, dar nu și îndreptățită – fenomenul corupției este răspândit peste tot. Lipsa desăvârșită a subiecților la temă din străinătate și, în primul rând, din țările învecinate, în niciun fel nu poate contribui la preluarea eventuală de bune practici în reflectarea fenomenului corupției.
9. Marea majoritate a conținuturilor – 80 la sută, intră în categoria celor de calitate medie și sub medie. Utilizatorii/beneficiarii de conținuturi mediatice merită să li se ofere jurnalism de calitate.

Rezultate per instituție media

În baza evaluării calitative a subiecților (din maximum 40 de puncte posibile) s-a constatat că Jurnal TV – 26 de puncte, Radio Moldova – 25, TV8.md – 24,82, TV Moldova 1 – 23,50, Publika.md – 23,00, ProTV – 22,78, Esp.md – 21,17, Nokta.md – 20,00 au reflectat subiectele de corupție în cele patru domenii destul de bine. În același timp, mediatizarea corupției în aceste domenii este acceptabilă la „Unghiul” – 15,75 și „Observatorul de Nord” – 15,00, iar la Elita TV și TV GRT subiectele de corupție pe teme de educație, sănătate, asistență socială sau în sectorul agroalimentar practic lipsesc în orele de maximă audiență.

Recomandări generale

1. Reflectarea corupției în general și reflectarea corupției în cele patru domenii de interes social (educație, sănătate, asistență socială, sectorul agroalimentar) să devină tematică prioritară în politica editorială a mass-mediei monitorizate.
2. Reflectarea corupției în cele patru domenii să aibă un caracter sistematic, pe măsură să asigure o vizibilitate mediatică uniformă, lucru ce poate fi obținut, cel mai rapid, prin planificare exigentă și precisă a sarcinilor redacționale.
3. Să fie lărgită aria genurilor jurnalistice în reflectarea cazurilor de corupție, cu accent clar pe cele analitice/investigative, acestea fiind cele mai potrivite și indicate în elucidarea oricărui caz pe care îl reflectăm. Or, un caz de corupție, dacă nu-i elucidat, rămâne doar o suspiciune, un caz

ipotetic, nu mai mult.

4. Să fie continuată practica preluării fidele sau a preluării cu intervenții a subiectelor străine la temă, pentru că ea diversifică propria ofertă mediatică și contribuie la menținerea în actualitate a problemei. Să fie ocolite cazurile de preluare a subiectelor străine la temă de calitate îndoielnică. În același rând, de reținut, că preluările de conținuturi mediatice fără conținuturi proprii de calitate nu înseamnă profesarea jurnalismului.
5. Subiectele la temă să fie răspândite/distribuite către un public cât mai numeros, prin utilizarea necondiționată și neșovăielnică a căilor disponibile în acest scop și, în primul rând, a rețelelor sociale cele mai populare între utilizatori.
6. Să fie extinsă aria geografică în reflectarea cazurilor de corupție, pornind de la înțelegerea, cel puțin, a două supoziții/postulate: a) lipsa subiectelor mediatice la temă într-o anumită regiune contribuie la înrădăcinarea percepției sociale eronate că în acea regiune lipsește corupția, și b) pentru eradicarea oricărui caz de corupție, mai întâi, el trebuie descoperit și expus/dezvăluit public. Aria geografică să cuprindă și subiecte la temă, cel puțin, din țările învecinate în vederea familiarizării publicului cu bune practici și în eventualitatea preluării experienței utile în reflectarea și combaterea corupției.
7. Față de calitatea subiectelor la temă să existe rigori aparte, având în vedere specificitatea fenomenului corupției, reflectarea căruia solicită toată precizia, acuratețea și forța dovezilor.
8. Să fie fortificate capacitățile profesionale care să asigure documentare aprofundată, abilități suplimentare în abordarea tematicilor ce vizează corupția și aplicarea riguroasă a principiilor jurnalistice în realizarea conținuturilor mediatice.

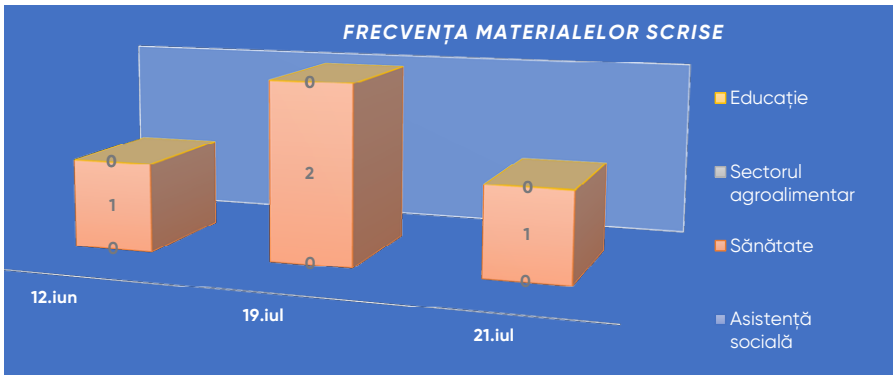
IV. Reflectarea corupției de fiecare instituție mass-media monitorizată

4.1. Tv Moldova 1

Tv Moldova 1, în perioada de referință, a difuzat 55 de subiecte despre corupție în general, inclusiv 4 – la una din cele patru teme monitorizate: un subiect în iunie și 3 – în iulie (a se vedea Diagrama 4.1).

Diagrama 4.1.

Tv Moldova 1 a reflectat cazuri de corupție în sănătate prin intermediul genurilor informative, pentru care a obținut un scor mediu de 1,75 puncte din trei posibile. Un subiect a fost de calitate superioară, iar celelalte – de calitate medie, întrunind, astfel, 23 de puncte din 28 posibile și un scor mediu de 5,75 puncte din 7 posibile.

Trei subiecte au vizat corupție mică și unul – corupția mare. În total, în cele patru subiecte au fost prezenți 22 de protagoniști, dintre care 20 principali și 2 – secundari (a se vedea Tabelul 4.1).

Tabel 4.1.

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Bănuțit sau acuzat de corupție	15
Organul de drept sau reprezentantul acestuia	5
Protagoniști secundari	2
Fără protagoniști	0
TOTAL GENERAL	22

Două subiecte au vizat cazuri de corupție în Chișinău și două – în raionul Ialoveni.

Toate subiectele au fost de producție proprie și, respectiv, au întrunit punctaj maxim și scorul mediu de 10 puncte.

Trei subiecte au fost distribuite, suplimentar și pe o rețea socială, iar unul – pe, cel puțin, două rețele. Astfel, potrivit criteriului "audiență", furnizorul media a obținut un scor mediu de 6 puncte din 7 posibile.

Tv Moldova 1 a înregistrat un scor mediu general de 23,50 de puncte din 40 maxim posibile, ocupând poziția a patra în clasamentul instituțiilor mass-media monitorizate.

Recomandări:

1. Tv Moldova 1 să mențină frecvența cu care reflectă fenomenul corupției, în general și să lărgescă aria tematică pe contul domeniilor de interes social monitorizate.
2. În reflectarea cazurilor de corupție să exploateze cu precădere genurile jurnalistice analitice pentru a conferi subiectelor complexitate și profunzime.
3. Să asigure în toate cazurile un echilibru, cel puțin, relativ între protagoniștii principali în cadrul aceluiași subiect, fapt care ar confirma respectarea riguroasă a normelor profesionale.
4. Ca furnizor de servicii media național, să lărgescă arealul geografic al cazurilor de corupție pe care le reflectă, inclusiv prin familiarizarea publicului cu bune practici existente, cel puțin, în țările vecine.

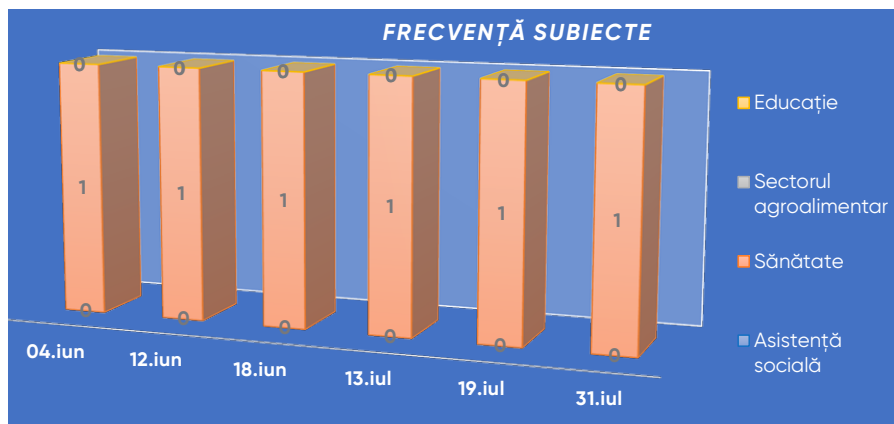
5. Să facă obișnuință din distribuirea subiectelor pe toate căile disponibile.
6. Să abordeze posibilitatea preluării/achiziționării subiectelor la temă de bună calitate de la producătorii independenți din țară.

4.2. Jurnal Tv

Jurnal Tv, în lunile iunie-iulie a difuzat 58 de subiecte despre corupție, inclusiv șase – la una din temele monitorizate – sănătate. Subiectele au fost repartizate relativ uniform pe durata perioadei de referință (a se vedea Diagrama 4.2.).

Diagrama 4.2.

Două subiecte eu vizat corupția mică și patru – corupția mare.

Subiectele la temă au fost reflectate în trei rânduri prin intermediul genurilor informative și în două rânduri – prin intermediul genurilor analitice. Jurnal Tv este singura instituție mass-media dintre cele monitorizate, care a realizat o investigație jurnalistică în perioada de referință. Prin utilizarea genurilor a obținut 29 de puncte din 31 posibile și un scor mediu de 4,83 puncte din 5,16 posibile.

Toate subiectele au fost proprii și, prin urmare, scorul mediu întrunit constituie 10 puncte. Arealul geografic a trei subiecte a cuprins capitala, raionul Ialoveni și raionul Strășeni.

Calitatea jurnalistică a unui subiect a fost inferioară, a două subiecte – medie și a celorlalte trei subiecte – superioară. Potrivit acestui criteriu, Jurnal Tv a acumulat 37 de puncte din 38 posibile și un scor mediu de 6,17 puncte din 6,33 posibile.

În cele șase subiecte la temă au fost prezenți 35 de protagoniști, inclusiv 20 – protagoniști principali (a se vedea Tabelul 4.2).

Tabel 4.2.

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Protagoniști secundari	15
Organul de drept sau reprezentantul acestuia	11
Bănuț sau acuzat de corupție	9
Fără protagoniști	0
TOTAL GENERAL	35

Două subiecte din șase au fost distribuite, suplimentar pe o rețea socială, iar alte două – pe cel puțin două rețele, întrunind astfel 30 de puncte din 38 posibile și un scor mediu de 5 puncte din 6,33 posibile.

Scorul mediu general pentru Jurnal Tv constituie 26 de puncte din 40 posibile și este cel mai bun rezultat în rândul instituțiilor mass-media monitorizate.

Recomandări:

1. Să mențină regularitatea cu care reflectă fenomenul corupției în general și să includă în agenda editoriale și subiecte ce vizează celelalte domenii tematice monitorizate.
2. Să mențină periodicitatea difuzării subiectelor despre corupție și echilibrul relativ între protagoniștii principali.
3. Să continue abordarea fenomenului corupției preponderent prin intermediul genurilor jurnaliste analitice și investigative.

4. Să renunțe la subiectele jurnalistice care nu întrunesc rigorile profesionale de calitate.
5. Să utilizeze cu mai multă consecvență posibilitățile disponibile de distribuire a conținuturilor în vederea lărgirii propriei audiențe.

4.3. Elita Tv

Elita Tv în perioada de referință a difuzat 3 subiecte despre fenomenul corupției, dar niciunul nu a vizat vreun domeniu din cele patru monitorizate.

Recomandare:

1. Elita Tv să-și ajusteze politica editorială de o manieră care să asigure prezența în oferta mediatică a unor subiecte despre fenomenul corupției, inclusiv în domeniile tematice monitorizate, difuzate cu periodicitate, de preferat, săptămânală.

4.4. Tv Găgăuzia

Tv GRT în perioada de referință a difuzat 5 subiecte despre fenomenul corupției, dar niciunul nu a vizat vreun domeniu din cele patru monitorizate.

Recomandare:

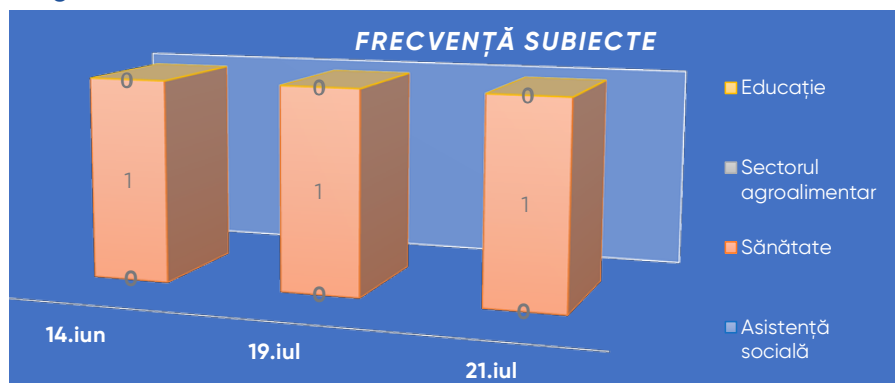
1. Tv Găgăuzia să-și ajusteze politica editorială de o manieră care să asigure prezența în oferta mediatică a unor subiecte despre fenomenul corupției, inclusiv în domeniile tematice monitorizate, difuzate cu periodicitate, de preferat, săptămânală.

4.5. Publika.md

În perioada de referință Publika.md a realizat 52 de subiecte despre corupție, inclusiv trei subiecte care au vizat domeniul sănătății. Un subiect a fost difuzat în iunie și două – în iulie, la mică distanță unul de celălalt (a se vedea Diagrama 4.3).

Diagrama 4.3.

Toate subiectele au fost informative și s-au referit la cazuri de corupție mică. Pentru utilizarea genurilor jurnalistice Publika.md a obținut 8 puncte din 9 posibile și un scor mediu de 2,67 puncte din 3 posibile.

Toate subiectele au fost proprii și, deci, potrivit criteriului de paternitate, întru-nesc un scor mediu de 10 puncte. Două subiecte au fost realizate în Chișinău și unul – în raionul Ialoveni.

În cele trei subiecte au fost prezenți în total 7 protagoniști, inclusiv 6 – principali, dar care nu includ și categoria reprezentanților organelor de drept (a se vedea Tabelul 4.3).

Tabel 4.3

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Bănuț sau acuzat de corupție	6
Protagoniști secundari	1

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Organul de drept sau reprezentantul acestuia	0
Fără protagoniști	0
TOTAL GENERAL	7

Două subiecte au fost de calitate medie și unul – de calitate inferioară. Pentru calitate subiectele au obținut un scor mediu de 4,67 puncte din 5 posibile. Toate subiectele au fost difuzate, suplimentar și pe o rețea socială, întrunind, conform acestui criteriu, un scor mediu de 4,67 puncte din 6 posibile.

Cu un scor mediu general de 23 de puncte Publika.md se situează pe poziția a cincea în clasamentul instituțiilor mass-media monitorizate.

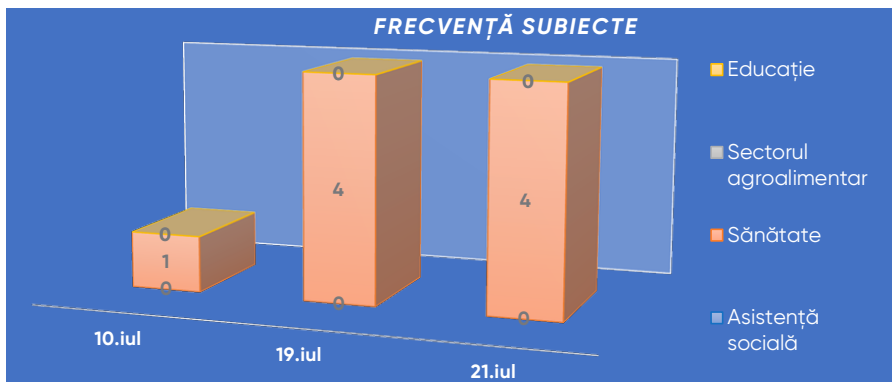
Recomandări:

1. Aria tematică să cuprindă subiecte vizând și domeniile de interes social monitorizate, care să fie difuzate cu o anumită periodicitate.
2. Să reflecte fenomenul corupției prin intermediul, mai ales, al genurilor jurnalistice analitice.
3. În realizarea subiectelor să urmeze riguros normele profesionale, inclusiv cele ce asigură numărul necesar, relevanța și echilibrul protagoniștilor.
4. Pentru sporirea audienței să utilizeze mai multe căi disponibile de distribuire a conținuturilor mediatice.

4.6. ProTv.md

ProTv.md a realizat în lunile iunie–iulie 107 subiecte despre fenomenul corupției. Nouă dintre acestea au vizat unul din cele patru domenii monitorizate și anume, cel al sănătății. Toate subiectele au fost publicate în trei zile din luna iulie (a se vedea Diagrama 4.6).

Diagrama 4.6.

Cele 9 subiecte au fost informative și s-au referit la cazurile de corupție mică. Pentru utilizarea genurilor informative ProTv.md a obținut 24 de puncte din 27 posibile și un scor mediu de 2,67 puncte din 3 posibile.

Redacția a avut patru subiecte de producție proprie, trei – preluate fidel și două – preluate și prelucrate înainte de publicare, obținând astfel un scor mediu de 6,56 puncte.

Subiectele proprii și cele preluate și prelucrate au fost de calitate medie. Din cele trei subiecte preluate fără intervenția redacției unul a fost de calitate medie și două – de calitate inferioară. Calitatea subiectelor a înrunit 41 de puncte din 61 posibile și un scor mediu de 4,56 puncte din 6,77 posibile.

Patru subiecte au vizat cazuri de corupție din Chișinău, patru – din raionul Ialoveni și unul – din UTA Gagauz Yeri. În cele nouă subiecte au fost 70 de protagoniști, inclusiv 36 – principali, adică persoane bănuite sau acuzate de corupție și reprezentanți ai organelor de drept (a se vedea Tabelul 4.6)..

Tabel 4.6

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Protagoniști secundari	34
Bănuț sau acuzat de corupție	27

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Organul de drept sau reprezentantul acestuia	9
Fără protagoniști	0
TOTAL GENERAL	70

Toate subiectele au fost distribuite suplimentar și pe, cel puțin, două rețele sociale, faptul însemnând atribuirea unui scor mediu de 9 puncte din 10 posibile pentru criteriul audiență.

În total ProTv a obținut 205 puncte și un scor mediu general de 22,78 de puncte din 40 posibile. Acest scor, cel mai apropiat de media generală de 22,10 de puncte, plasează ProTv pe poziția a șasea în clasamentul instituțiilor mass-media monitorizate.

Recomandări:

1. Printr-o planificare mai riguroasă a sarcinilor redacționale, să asigure o prezență sistematică și uniformă a subiectelor despre corupție, explorând și domeniile tematice monitorizate.
2. Să utilizeze cu precădere genurile analitice în reflectarea fenomenului corupției.
3. De rând cu realizarea conținuturilor proprii, să continue practica preluării subiectelor străine la temă, dar să renunțe hotărât la preluarea celor ce nu întrunesc rigorile jurnalismului de calitate.
4. Să continue distribuirea suplimentară a subiectelor prin utilizarea celor mai de popularitate rețele sociale.

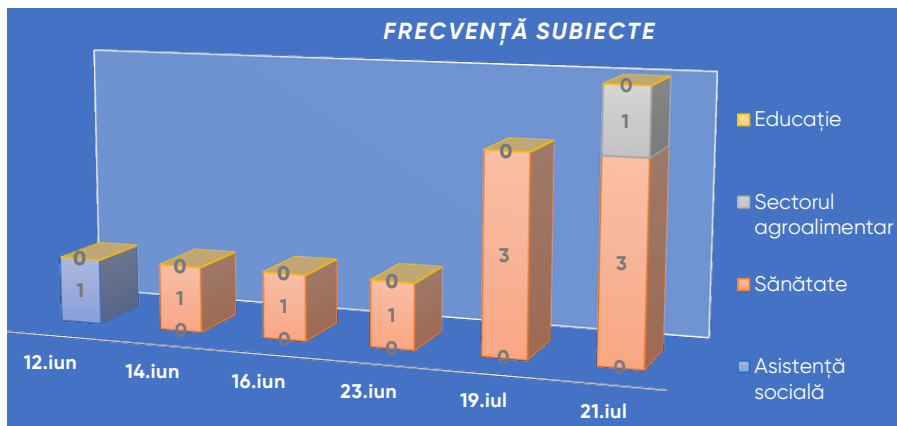
4.7. Tv8.md

În perioada de referință Tv8.md a publicat 143 de subiecte despre fenomenul corupției, 11 dintre acestea vizând trei din cele patru domenii tematice monitorizate: în nouă rânduri – domeniul sănătății și în câte un rând – domeniul asistenței sociale și cel al sectorului agroalimentar (a se vedea Diagrama 4.7). Este redacția cu cele mai multe subiecte despre corupție publicate, și una din trei redacții care prin, cel

puțin, un subiect au reflectat cazuri de corupție în trei din patru domenii de interes social.

Diagrama 4.7.

10 din 11 subiecte s-au referit la cazuri de corupție mică. În reflectarea tematicii redacția a utilizat, de nouă ori, genurile informative și de două ori – genurile analitice, obținând, potrivit acestui criteriu, 37 de puncte din 39 posibile și un scor mediu de 3,36 puncte din 3,54 posibile.

Opt subiecte au fost de producție proprie și trei – preluate fidel, întrunind astfel un scor mediu de 8,09 puncte.

Toate subiectele proprii au avut calitate medie, iar cele preluate – calitate superioară. Conform acestui criteriu redacția a înregistrat 70 de puncte din 78 posibile și un scor mediu de 6,36 puncte din 7,09 posibile.

În subiectele de la Tv8.md au fost prezenți 66 de protagoniști, inclusiv 49 – principali, în majoritatea absolută a cazurilor, aceștia reprezentând persoane bănuite sau acuzate de corupție (a se vedea Tabelul 4.7).

Tabel 4.7

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Bănuțit sau acuzat de corupție	48
Protagoniști secundari	17
Organul de drept sau reprezentantul acestuia	1
Fără protagoniști	0
TOTAL GENERAL	66

Subiectele au vizat în șapte rânduri cazuri de corupție din Chișinău și în cinci rânduri – din alte raioane: trei – din Ialoveni și câte o dată – din Soroca și Rezina.

Șapte subiecte au fost distribuite suplimentar pe o rețea sociale, iar patru – pe, cel puțin, două rețele. Pentru audiență redacția a obținut 77 de puncte din 82 posibile și un scor mediu de 7 puncte din 7,45 posibile.

Cumulat, tv8.md a întrunit un scor mediu general de 24,82 de puncte și s-a situat pe poziția a treia în clasamentul instituțiilor mass-media monitorizate.

Recomandări:

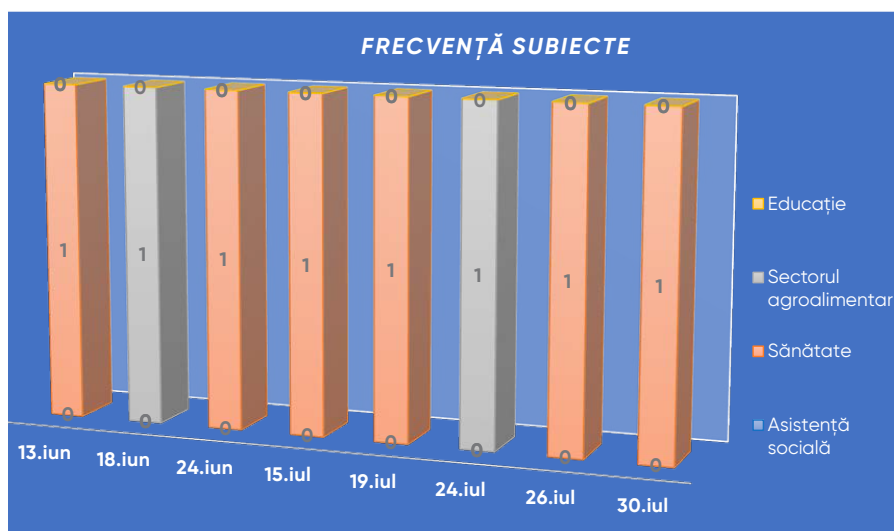
1. Să mențină frecvența reflectării fenomenului corupției, să-și extindă preocupările editoriale și peste domeniile tematice monitorizate, asigurând o publicare periodică uniformă a subiectelor.
2. Să continue practica preluării subiectelor la temă de bună calitate în vederea diversificării ofertei mediatice.
3. Să utilizeze cu precădere genurile analitice în reflectarea fenomenului corupției.
4. Să asigure necondiționat în fiecare subiect un echilibru, cel puțin, relativ între protagoniștii principali.

4.8. Nokta.md

nokta
медиа с позицией

În perioada iunie-iulie, Nokta.md a publicat 23 de subiecte despre corupție, inclusiv 8, repartizate cu o anumită periodicitate, la două din cele patru domenii monitorizate: 6 – despre domeniul sănătății și 2 – despre sectorul agroalimentar (a se vedea Diagrama 4.8).

Diagrama 4.8

O jumătate dintre subiecte a vizat corupția mare și cealaltă jumătate – corupția mică. Patru subiecte au avut caracter informativ și patru – caracter analitic, redacția obținând din această perspectivă 28 de puncte din 36 posibile și un scor mediu de 3,5 puncte din 4,5 posibile.

Două subiecte au fost de producție proprie, trei – au fost preluate fidel și alte trei – preluate și prelucrate. Potrivit acestui criteriu, Nokta.md a întrunit un scor mediu de 5,5 puncte.

Cele două subiecte proprii au fost de calitate medie, două din trei subiecte preluate fidel – de calitate superioară, două din trei subiecte preluate și prelucrate – de

calitate inferioară. În mod firesc, un subiect preluat și prelucrat suplimentar ar trebui să fie îmbunătățit și nu viceversa. Calitatea subiectelor la temă au fost evaluate cu 44 de puncte din 50 posibile și cu un scor mediu de 5,50 puncte din 6,25 posibile.

În cele opt subiecte de la Nokta.md au fost prezenți, în total, 13 protagoniști și toți – secundari (a se vedea Tabelul 4.8).

Tabel 4.8.

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Protagoniști secundari	13
Organul de drept sau reprezentantul acestuia	0
Bănuțit sau acuzat de corupție	0
Fără protagoniști	0
TOTAL GENERAL	13

Ca areal geografic, un subiect a vizat orașul Chișinău, altul – raionul Rezina și niciunul – UTA Gagauz Yeri.

Șase subiecte au fost distribuite suplimentar pe o rețea socială, iar două – pe, cel puțin, două rețele sociale, întrunind astfel 44 de puncte din 56 posibile și un scor mediu de 5,50 puncte din 7 posibile.

Nokta.md a înregistrat un scor mediu general de 20 de puncte din 40 posibile, care este sub media generală (22,10 de puncte). Redacția a ocupat poziția a opta în clasamentul instituțiilor mass-media monitorizate.

Recomandări:

1. Nokta.md să-și ajusteze politica editorială astfel, încât să fie asigurată identificarea și elucidarea cazurilor de corupție, în primul rând, în regiune, orientându-și preocupările redacționale și către cele patru domenii tematice monitorizate.
2. Să mențină periodicitatea și uniformitatea publicării subiectelor la temă.
3. Până își fortifică abilitățile de ajustare/prelucrare adecvată a conținuturilor străine, să renunțe la practica preluării și prelucrării subiectelor în favoarea preluării fidele a subiectelor de calitate.

4. Să asigure necondiționat prezența în subiecte a protagoniștilor principali.
5. Să utilizeze mai hotărât căile disponibile de distribuire către public a ofertei mediatice.

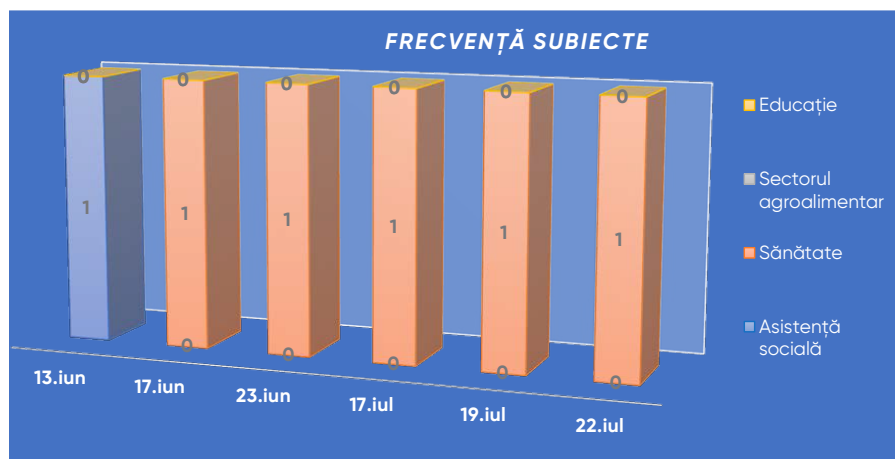
4.9. Esp.md

Esp.md a publicat în perioada de referință 28 de subiecte despre fenomenul corupției, inclusiv 5 – vizând cazuri de corupție din domeniul sănătății și unul – din cel al asistenței sociale.

Repartizarea pe zile a subiectelor a fost una relativ uniformă (a se vedea Diagrama 4.9).

Diagrama 4.9

Trei subiecte s-au referit la cazuri de corupție mare și alte trei – la cazuri de corupție mică. Din șase subiecte trei au avut caracter informativ și trei – caracter analitic. Potrivit acestui criteriu redacția a obținut 18 puncte din 27 posibile și un scor mediu de 3 puncte din 4,5 posibile.

Trei subiecte au fost de producție proprie, două au fost preluate fidel și unul – preluat și ajustat înainte de a fi publicat, întrunind, astfel, un scor mediu de 6,83 puncte. Subiectele proprii și cel preluat și prelucrat au fost de calitate

medie, iar subiectele preluate fidel – de calitate superioară. Pentru calitatea subiectelor redacția și-a trecut la activ 36 de puncte din 44 posibile și un scor mediu de 6 puncte din 7,33 posibile.

Numărul de protagoniști prezenți în cele șase subiecte a fost de 52, inclusiv 37 – principali, în marea majoritate, având calitatea de bănuț sau acuzat de corupție (a se vedea Tabelul 6.9).

Tabel 4.9

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Bănuț sau acuzat de corupție	34
Protagoniști secundari	15
Organul de drept sau reprezentantul acestuia	3
Fără protagoniști	0
TOTAL GENERAL	52

De patru ori subiectele au vizat cazuri de corupție din Chișinău și câte o dată – cazuri din raioanele Soroca, Ialoveni și Rezina.

Cinci subiecte au fost distribuite, suplimentar și pe o rețea socială, iar unul – pe, cel puțin, două rețele. Potrivit criteriului de audiență, redacția a acumulat 32 de puncte din 40 posibile și un scor mediu de 5,33 puncte din 6,67 posibile.

Cu un scor mediu general de 21,17 de puncte, în vecinătatea imediată a mediei generale (22,10 de puncte), Esp.md ocupă locul șapte în clasament.

Recomandări:

1. Esp.md să extindă aria tematică a subiectelor ce reflectă fenomenul corupției și să păstreze periodicitatea publicării lor.
2. În reflectarea corupției să utilizeze preponderent genurile jurnalistice analitice.
3. Să continue practica de preluare cu sau fără intervenție a subiectelor străine la temă de calitate.
4. Să identifice și să elucideze cazuri de corupție, cu prioritate, din regiune, inclusiv în domeniile tematice monitorizate.

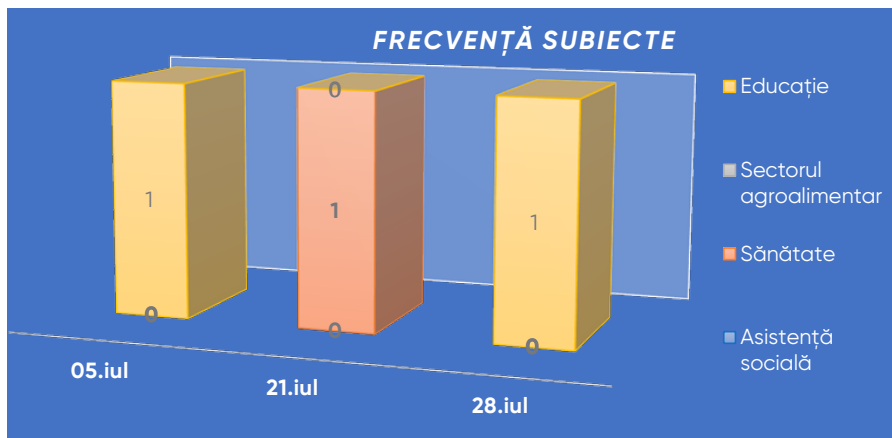
5. Atenție aparte la asigurarea echilibrului protagoniștilor principali în fiecare subiect publicat.

4.10. Radio Moldova

Radio Moldova a difuzat în perioada de referință 39 de subiecte despre fenomenul corupției, inclusiv 2 – despre cazuri de corupție în sănătate și unul – în educație. Toate cele trei subiecte au fost în luna iulie (a se vedea Diagrama 4.10).

Diagrama 4.10

Un subiect a vizat corupția mare și două – corupția mică. Cele trei subiecte la temă au avut caracter informativ, pentru care au fost acordate 6 puncte din 9 posibile și un punctaj mediu de 2 puncte din 3 posibile.

Subiectele au fost de producție proprie și, deci, au obținut un scor mediu de 10 puncte din 10 posibile.

Două subiecte la temă au fost de calitate medie și unul – de calitate superioară, astfel că, potrivit criteriului în cauză, Radio Moldova a înregistrat 19 puncte din 22 posibile și un scor mediu de 6,33 puncte din 7,33 puncte.

În cele trei subiecte au fost prezenți 18 protagoniști, inclusiv 13 – principali și 5 – secundari (a se vedea Tabelul 4.10).

Tabel 4.10

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Bănuțit sau acuzat de corupție	11
Protagoniști secundari	5
Organul de drept sau reprezentantul acestuia	2
Fără protagoniști	0
TOTAL GENERAL	18

Subiectele s-au referit în trei rânduri la cazuri de corupție din Chișinău și o dată – din raionul Ialoveni.

Două subiecte au fost distribuite suplimentar pe o rețea socială, iar unul – pe, cel puțin, două rețele și, prin urmare, redacției i-au fost acordate pentru audiență 20 de puncte din 22 posibile și un scor mediu de 6,67 puncte din 7,33 posibile.

Radio Moldova a obținut un scor mediu general de 25 de puncte, fapt ce-l clasează pe locul al doilea în clasament.

Recomandări:

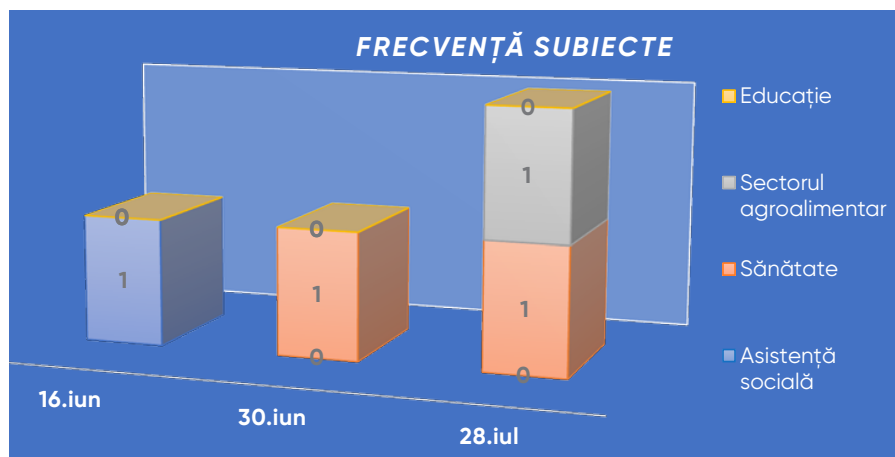
1. Ca furnizor național, să continue abordarea sistematică a fenomenului corupției, extinzând arealul geografic și lărgind aria tematică a subiectelor, inclusiv pe seama identificării și elucidării cazurilor de corupție din domeniile monitorizate.
2. Să asigure realizarea și difuzarea subiectelor la temă cu o anumită periodicitate, fapt ce ar conferi problemei corupției vizibilitate mediatică mai uniformă.
3. În reflectarea corupției să nu se limiteze la utilizarea genurilor informative și să apeleze, cu preponderență, la genurile analitice.
4. Să ia în calcul posibilitatea preluării/achiziționării subiectelor la temă de bună calitate, existente pe piața producătorilor independenți din țară.

4.11. Unghiul

Ziarul *Unghiul* a publicat în lunile iunie-iulie 5 subiecte despre fenomenul corupției, dintre care patru – vizând domeniile tematice monitorizate. Subiectele sau referit în două rânduri la domeniul sănătății și câte o dată – la asistența socială și la sectorul agroalimentar (a se vedea Diagrama 4.11).

Diagrama 4.11

Un subiect a vizat corupția mare, iar trei – cazuri de corupție mică. Subiectele publicate la temă au avut caracter informativ și au fost evaluate cu 11 puncte din 12 posibile și cu un scor mediu de 2,75 puncte din 3 posibile.

Redacția nu a publicat subiecte proprii. Trei subiecte au fost preluate fidel și unul – preluat și ajustat suplimentar. Astfel, potrivit criteriului paternității conținuturilor, ziarul a obținut 14 puncte din 15 posibile și un scor mediu de 3,50 puncte din 3,75 posibile.

Toate subiectele publicate au fost de calitate medie, apreciată cu un total de 22 de puncte din 24 posibile și cu un scor mediu de 5,50 puncte din 6 posibile.

În cele patru subiecte la temă au fost prezenți 31 de protagoniști, dintre care 15 – principali și 16 – secundari (a se vedea Tabelul 4.11).

Tabel 4.11

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Protagoniști secundari	16
Bănuț sau acuzat de corupție	10
Organul de drept sau reprezentantul acestuia	5
Fără protagoniști	0
TOTAL GENERAL	31

Un subiect a fost realizat în raionul Soroca și altul – în raionul Rezina. În cazul celorlalte două subiecte nu este indicat arealul geografic.

Redacția a distribuit suplimentar pe o rețea socială, două subiecte din cele patru, obținând pentru audiență 16 puncte din 18 posibile și un scor mediu de 4 puncte din 4,50 posibile.

În total, ziarul *Unghiul* a înregistrat un scor mediu general de 15,75 puncte, mult sub media generală, și s-a plasat pe penultimul loc în clasamentul instituțiilor monitorizate. Scorul indică, potrivit metodologiei, o reflectare acceptabilă a corupției, dar care, ca și punctaj, e mai aproape de o reflectare defectuoasă.

Recomandări:

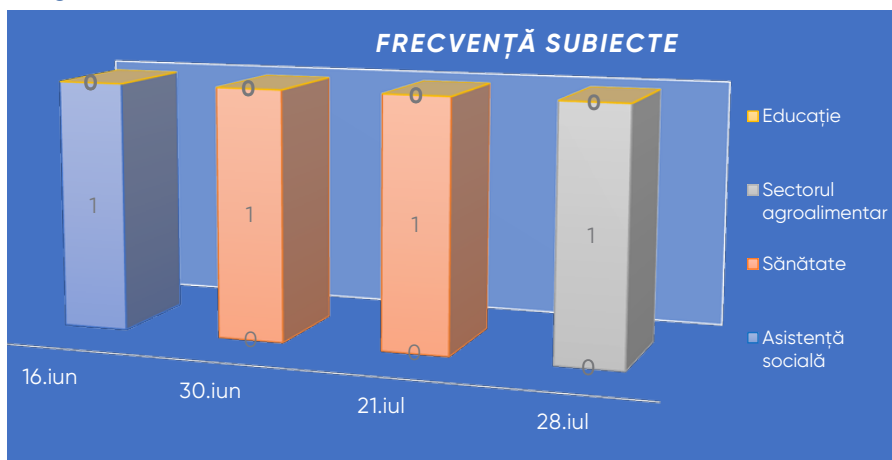
1. Ziarul *Unghiul* să-și revadă agenda editorială astfel, încât ea să includă identificarea și elucidarea prin intermediul propriilor conținuturi media-tice a cazurilor de corupție, în mod prioritar, din regiunea unde operează.
2. Să continue practica preluării fidele sau cu intervenții a subiectelor te-matice de calitate, care să completeze diversitatea, inclusiv geografică, a propriei oferte mediatice, dar nu s-o substituie.
3. Redacția să-și fortifice capacitățile profesionale pentru a putea urma primele două recomandări.

4.12. Observatorul de Nord

Ziarul **Observatorul de Nord** a publicat în două luni șapte subiecte despre corupție, inclusiv patru – vizând trei domenii tematice monitorizate: sănătate (2), asistență socială și sectorul agroalimentar. Două subiecte au fost publicate în luna iunie și două – în iulie (a se vedea Diagrama 4.12).

Diagrama 4.12

O dată s-a făcut referire la corupție mare și de trei ori – la corupție mică. Un subiect a avut caracter informativ, iar celelalte trei – caracter analitic. Pentru genul subiectelor redacția a obținut 17 puncte din 21 posibile sau un scor mediu de 4,25 puncte din 5,25 posibile.

Redacția nu a publicat niciun subiect de producție proprie și, respectiv, trei subiecte la temă au fost preluate fidel și unul – preluat și prelucrat înainte de publicare. Astfel, din perspectiva paternității conținuturilor, a întrunit un scor mediu de 3,50 puncte.

Dintre subiectele preluate, trei au fost de calitate medie și unul, singurul preluat și ajustat/prelucrat – de calitate inferioară. Pentru calitate subiectele au acumulat 18 puncte din 21 posibile și un scor mediu de 4,50 puncte din 5,25 posibile.

În subiectele publicate de Observatorul de Nord au fost prezenți, în total, 16 protagoniști, inclusiv 10 – principali (a se vedea Tabelul 4.12).

Tabel 4.12

CATEGORIA DE PROTAGONIȘTI	NR. DE PROTAGONIȘTI
Organul de drept sau reprezentantul acestuia	7
Protagoniști secundari	6
Bănuțit sau acuzat de corupție	3
Fără protagoniști	0
TOTAL GENERAL	16

Arealul geografic al celor patru subiecte la temă au cuprins de două ori orașul Chișinău și câte o dată – raioanele Soroca și Rezina.

În distribuția subiectelor nu au fost utilizate posibilități disponibile suplimentare, motiv din care pentru audiență redacția a obținut 11 puncte din 12 posibile și un scor mediu de 2,75 puncte din 3 posibile.

Ziarul Observatorul de Nord a înregistrat un scor mediu general de 15 puncte și ocupă ultima poziție în clasamentul instituțiilor mass-media monitorizate care au avut subiecte la cele patru domenii tematice în perioada de referință. Scorul mediu general, potrivit metodologiei, relevă că reflectarea corupției este acceptabilă. În același timp, să observăm, că punctajul 15 este mai aproape de punctajul 12, care indică deja o reflectare defectuoasă, decât punctajul 19, dincolo de care reflectarea corupției ar însemna că ar fi relativ bună, și în care s-au încadrat opt din cele zece instituții mass-media.

Recomandări:

1. Ziarul *Observatorul de Nord* să-și reconsidere politica editorială pentru a planifica, realiza și publica subiecte proprii despre fenomenul corupției, inclusiv din domeniile tematice monitorizate și, cu precădere, din regiunea unde activează.
2. Să continue practica preluării fidele a subiectelor tematice străine de calitate și să renunțe la preluarea și ajustarea subiectelor, dacă intervenția redacției nu asigură o îmbunătățire a lor. În același rând, să nu admită

ca subiectele străine preluate să înlocuiască propria ofertă mediatică.

3. Distribuirea conținuturilor pe cât mai multe căi disponibile și, în primul rând, pe rețele sociale, să devină o preocupare permanentă a redacției.

Începând cu al doilea raport de monitorizare va fi posibilă constatarea măsurii, în care recomandările au fost acceptate și urmate.

Anexă: *Metodologia de monitorizare privind reflectarea corupției în mass-media din Republica Moldova.*

Anexă:

Metodologia privind reflectarea corupției în mass-media din Republica Moldova

Generalități

Corupția, potrivit Legii Republicii Moldova (RM) privind prevenirea și combaterea corupției (2008), înseamnă: **faptă ilegală** care **afectează exercitarea normală a funcției** și care constă fie **în folosirea de către subiectul actelor de corupție sau al faptelor de comportament corupțional a funcției sale** pentru **solicitarea, primirea sau acceptarea, direct sau indirect, pentru sine sau pentru o altă persoană**, a unor **foloase materiale** sau a unui **avantaj** necuvenit, fie în promisiunea, oferirea sau acordarea ilegală **a unor asemenea foloase sau avantaje necuvenite subiecților actelor de corupție**.

Corupția este comportamentul care deviază de la îndatoririle normale ale unui funcționar public sau care violează legi împotriva exercitării anumitor tipuri de influență specifică, cum ar fi mita, nepotismul, deturnarea de fonduri. Astfel, individul se identifică în postura de conducător și își folosește atribuțiile de serviciu în favoarea unor interese personale, ilegale, dar care îi asigură emoția de putere și de faimă.

Legea integrității RM: actele de corupție:

- a. coruperea activă;
- b. darea de mită;
- c. coruperea alegătorilor;
- d. coruperea pasivă;
- e. luarea de mită;
- f. primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației;
- g. traficul de influență;
- h. manipularea unui eveniment;

- i. pariurile aranjate;
- j. finanțarea ilegală a partidelor politice sau a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale;
- k. delapidarea patrimoniului public;
- l. delapidarea mijloacelor din fondurile externe;
- m. utilizarea contrar destinației a mijloacelor din împrumuturile interne sau fondurile externe;
- n. primirea de recompensă nelegitimă sau de folos material;
- o. utilizarea fondurilor nedeclarate, neconforme sau venite din străinătate pentru finanțarea partidelor politice;
- p. utilizarea contrar destinației a mijloacelor din împrumuturile interne sau fondurile externe, obținerea frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe, însușirea patrimoniului public sau a mijloacelor din fondurile externe.

Legea integrității RM: actele conexe actelor de corupție:

- a. exercitarea atribuțiilor de serviciu în sectorul public în situație de conflict de interese;
- b. exercitarea atribuțiilor de serviciu în sectorul privat în situație de conflict de interese;
- c. abuzul de putere sau abuzul de serviciu în sectorul public;
- d. abuzul de serviciu în sectorul privat;
- e. excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu;
- f. neglijența în serviciu;
- g. falsificarea rezultatelor votării;
- h. obținerea frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe;
- i. falsul în acte publice;
- j. falsul în documente contabile;
- k. tănuirea averii și a intereselor personale de către declaranții din sectorul public;
- l. tănuirea averii și a intereselor personale de către declaranții din sectorul privat;
- m. îmbogățirea ilicită;
- n. încălcarea regimului de confidențialitate a informațiilor din declarațiile de avere și interese personale;

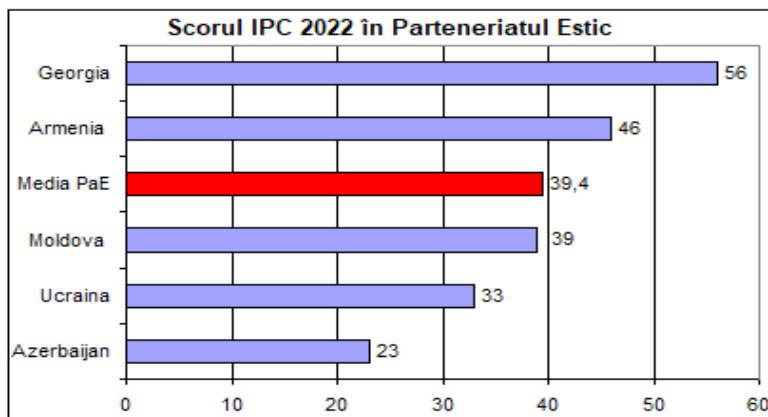
- o.** încălcarea regulilor de creditare, a politicilor de acordare a împrumuturilor sau a regulilor de acordare a despăgubirii/indemnizației de asigurare;
- p.** gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii;
- q.** obstrucționarea supravegherii bancare;
- r.** favoritismul;
- s.** excesul de putere privind actele permissive;
- t.** încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor în ierarhie, limitărilor de publicitate;
- u.** încălcarea regimului juridic al restricțiilor și limitărilor în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și cu migrarea agenților publici în sectorul privat.

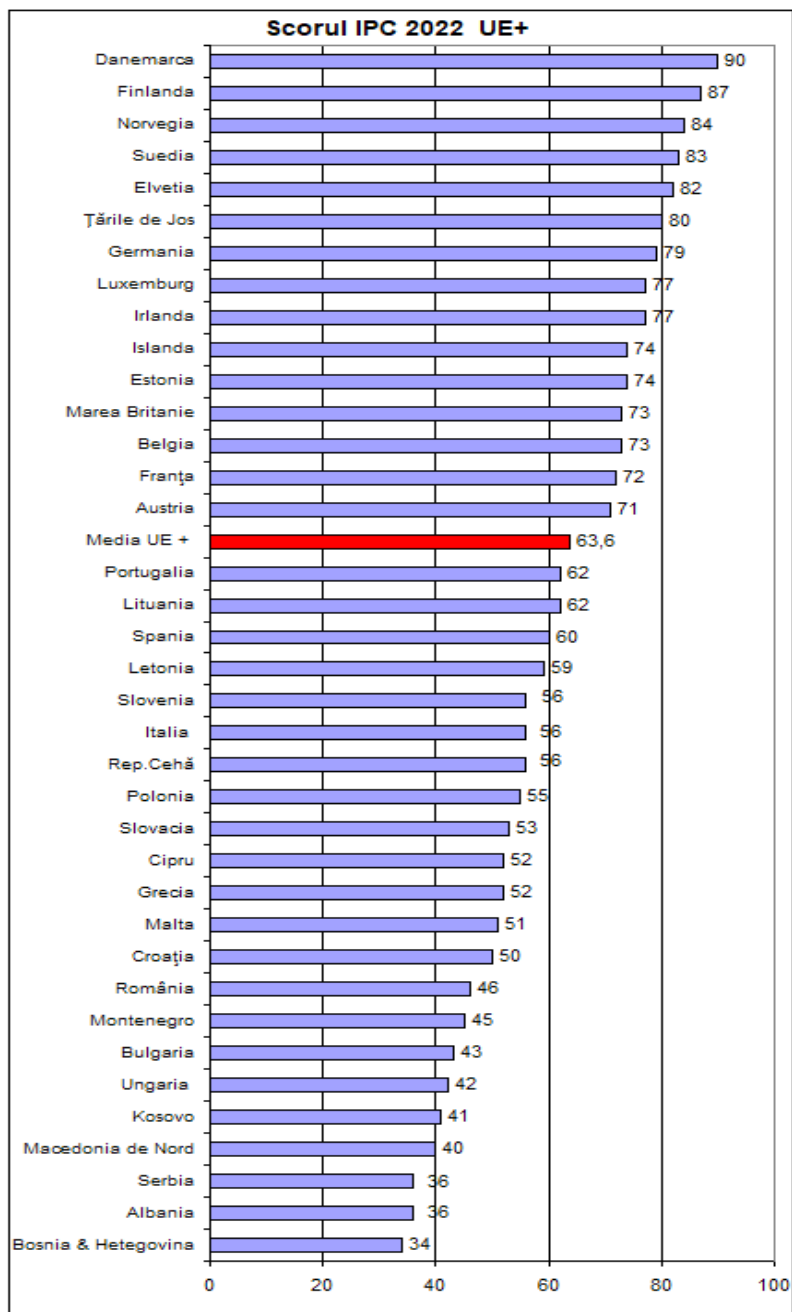
Indicele Percepției Corupției – IPC

IPC reflectă nivelul corupției din sectorul public perceput de către experți și oameni de afaceri și este calculat la o scară de la 0 până la 100, unde „0” semnifică corupție totală, iar „100” – lipsă totală de corupție.

REPUBLICA MOLDOVA ÎN CLASAMENTUL IPC 2013-2022

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
SCORUL	35	35	33	30	31	33	32	34	36	39
LOCUL ÎN CLASAMENT	102	103	103	123	122	117	120	115	105	91

Pierderile anuale aduse RM de pe urma actelor de corupție se cifrează în intervalul 8%-13% din PIB sau de circa 10-20 miliarde lei, sau o reducere medie anuală de circa 400 USD pentru fiecare cetățean. Pierderile anuale de pe urma corupției depășesc cheltuielile pentru toți pensionarii și pentru toate indemnizațiile de asistență socială. Concluzia e la suprafață: corupția reprezintă o problemă enormă în calea dezvoltării societății.

Mass-media, ca să-și legitimeze utilitatea socială în exercitarea misiunii pe care o are, nu poate să nu reflecte o problemă majoră a societății. Dar o reflectă, oare? Și dacă da, cum o reflectă? În încercarea de a obține răspunsuri la aceste întrebări este elaborată prezenta metodologie.

Scopul metodologiei: a determina modul în care instituțiile mass-media monitorizate reflectă tematica referitoare la fenomenul corupției și, în funcție de rezultatele monitorizării – formularea de recomandări

Obiectul monitorizării: conținuturi mediatice care vizează corupția în domeniile **educație, sănătate, asistență socială, sectorul agroalimentar** sau **alt** domeniu, cu indicarea acestuia, dar fără evaluare calitativă

Perioada monitorizării: iunie – noiembrie, 2023

Conținuturi monitorizate:

- a. În presa tipărită și on-line – conținutul integral
- b. În audiovizual – principala ediție informativă a zilei și, după caz, programe audiovizuale de ciclu sau sporadice, în intervalul orar 17.00–24.00– pentru televiziune și 17.00–20.00 – pentru radio;

Instituții mass-media monitorizate: criterii de selectare

- a. Publice și private
- b. Locale/regionale și naționale
- c. Tipărită, on-line și audiovizuale
- d. Notorietate (audiența instituțiilor mass-media)
- e. De limbă română și rusă
- f. Nespecializate în investigații jurnalistice și/sau în reflectarea tematicii corupției

Listă instituții mass-media monitorizate

1. TV Moldova 1
2. Jurnal TV
3. Elita TV (Rezina)
4. TV GRT (Comrat)
5. Protv.md
6. TV8.md
7. Publika.md
8. Nokta.md (Comrat)
9. Esp.md (Bălți)
10. Radio Moldova
11. Ziarul *Unghiul* (Ungheni)
12. Ziarul *Observatorul de Nord* (Soroca)

Indicatori ai metodologiei: cantitativi și calitativi

Tabel explicativ

NR.	INDICATOR	SEMNIFICAȚIE	COD
1.	Data	Măsoară numărul de zile din perioada monitorizată, în care instituția mass-media a reflectat tema	0
2.	Număr conținuturi	Măsoară numărul de conținuturi la temă pe data indicată și pe parcursul perioadei de monitorizare.	1
3.	Tema	Măsoară numărul de subiecte la temele: educație, sănătate, asistență socială, sectorul agroalimentar sau la altă temă, dar care vizează corupția.	ed; s; as; sa; alt
4.	Tip corupție / indicator cantitativ	Măsoară numărul de conținuturi care reflectă corupția mare și corupția mică. Există trei criterii pentru a diferenția marea corupție de mica corupție: a) Poziția ierarhică pe care o ocupă făptuitorul. Mare corupție – corupție politică sau de nivel înalt, care se întâlnește la nivelul organelor de conducere ale statului, cele ce alcătuiesc politicile, strategiile, legile. Corupția politică: finanțarea ilegală a partidelor și a campaniilor electorale,	ma; mi

		<p>cumpărare de voturi sau traficarea influenței de politicieni sau cei aleși în funcții publice, utilizarea poziției oficiale pentru a-și îmbunătăți propria bunăstare (de exemplu, se emite un act normativ pentru scutirea de taxe pe termen de 24 ore a importurilor unor anumite bunuri de către anumite societăți cu care politicienii sunt în relații sau se manipulează procesele de privatizare; se falsifică acte normative prin îndepărtarea sau adăugarea ilegală a unor texte), ori pentru a-și îmbunătăți statutul sau propria putere (cumpărarea locului la alegeri, cumpărarea funcției). În justiție, corupția politică se manifestă prin manipularea modului de numire, promovare, transferare, revocare a magistraților, în influențarea salarizării acestora și în modul de repartizare a cauzelor către aceștia.</p> <p>Mica corupție – corupția birocratică sau administrativă, se întâlnește la nivelul administrației publice, datorare să aplice politicile publice și legile create de politicieni. Se întâlnește zi de zi, acolo unde cetățeanul are contact direct cu oficialii, inclusiv cu cei din justiție. Acest tip de corupție se produce cel mai des prin darea-luarea de mită. Sumele variază, dar de regulă acestea sunt de o valoare redusă. E specifică țărilor aflate în tranziție.</p> <p>b) Valoarea obiectului faptei de corupție. Marea corupție poate interveni, de exemplu, în domeniul achizițiilor publice, spre deosebire de mica corupție întâlnită la vamă, plata taxelor, obținerea de autorizații, permise. Dacă valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție este mai mare decât echivalentul în lei a 10.000 de euro – dosar penal.</p> <p>c) Gradul de impact al faptei de corupție. Exemple: contractarea ilicită a unei firme de iluminat poate prejudicia toți contribuabilii dintr-un oraș; șpaga de la ghișeu care nu afectează decât pe mituitor și pe cei care solicită eliberarea unei licențe asemănătoare.</p>	
5.	Protagoniști / Indicator cantitativ	Măsoară numărul de protagoniști din categoriile: bănuit sau acuzat de implicare într-un act de corupție; reprezentant al organului de drept; altcineva, de indicat numărul, sau fără protagoniști. Este indicat numărul protagoniștilor principali (eroilor centrali),	b/a; o/d; alt; fp

		indiferent dacă au intervenții directe/in-directe în conținutul mediatic monitorizat. Protagonisții pot fi atât persoane fizice, cât și persoane juridice/instituții. Exemple: dacă în conținutul mediatic un reprezentant al CNA vorbește despre un caz de corupție investigat de CNA și SIS, protagoniști sunt 3 (unui personalizat și doi instituționalizați); dacă bănuit/acuzat este un medic de la spitalul de urgență, protagoniști sunt 2. Dacă CNA comunică despre percheziții la o școală auto cu reținerea a trei persoane, fără a le nominaliza sau fără a spune funcția acestora, protagonist e 1. "Altcineva" pot fi mai mulți (martori, avocați, experți, rude etc.), dar este indicat numărul real de protagoniști, fără a specifica statutul lor. Dacă în conținutul mediatic lipsesc protagoniștii, este indicat "zero".	
6.	Geografie / Indicator cantitativ	Măsoară numărul de conținuturi care reflectă corupția în Chișinău; în alte regiuni ale țării, cu indicarea regiunii unde s-a produs cazul de/despre corupție, comunicat de instituția mass-media; în străinătate, cu indicarea țării; fără a fi indicată vreo localitate (f/l). Exemple: dacă un jurnalist din Comrat scrie despre un caz de corupție din Chișinău, geografia conținutului mediatic este "Cșn"; dacă un jurnalist din Chișinău scrie despre un caz de corupție din Chișinău și din Drochia, geografia este "Cșn" și "r-on", cu indicarea suplimentară "Drochia". Dacă un subiect este despre vreun caz de corupție în România, la "țară" este indicat "România".	Cșn; r-on; țară; f/l
7.	Gen jurnalistic / indicator cantitativ	Măsoară numărul de conținuturi informative, analitice și investigative.	in; an; inv
	Gen jurnalistic / indicator calitativ	Este evaluat, cu punctaj, fiecare gen jurnalistic: informativ – 1/3 puncte; analitic – 4/6 puncte; investigativ – 7/10 puncte. Punctajul este acordat în funcție de complexitatea conținutului mediatic.	in; an; inv
8.	Paternitate conținut / indicator cantitativ	Măsoară numărul de conținuturi: proprii; preluate și prelucrate cu trimitere la sursă; preluate fidel cu indicarea sursei/autorului	pr; p/p; p/f
	Paternitate conținut / indicator calitativ	Este evaluat, cu punctaj, fiecare conținut: propriu – 10 puncte; preluat și prelucrat cu indicarea sursei – 5 puncte; preluat fidel, fără intervenții, cu indicarea sursei/autorului – 3 puncte.	pr; p/p; p/f;

9.	Audiență conținuturi / indicator cantitativ	Măsoară numărul de conținuturi cu audiență proprie, fără opțiuni de a fi distribuit pe rețele sociale; numărul de conținuturi cu opțiuni de a fi distribuite pe, cel puțin, 1 rețea socială; numărul de conținuturi cu opțiuni de a fi distribuite, cel puțin, pe 2 rețele sociale. Nu măsoară gradul de valorificare reală a opțiunilor de distribuire a conținuturilor.	fr/s; r/s1; r/s2
	Audiență conținuturi / indicator calitativ	Este evaluat, cu punctaj, fiecare conținut: dacă nu-i distribuit și pe rețele sociale – 1/3 puncte, în funcție de mărimea propriei audiențe; dacă e distribuit pe 1 rețea socială, cea mai populară (Facebook), în funcție de vizualizări – 4/6 puncte; dacă e distribuit pe, cel puțin, 2 rețele sociale, cele mai potrivite (Facebook și Telegram), în funcție de număr de rețele și număr de vizualizări – 7/10 puncte. Este evaluată distribuirea activă, reală, sistematică și operativă. Operativă înseamnă, cel târziu, a doua zi. Distribuirea ocazională sau cu întârziere inacceptabilă (când conținutul își pierde relevanța), echivalează cu nedistribuit (mic – 1/3 puncte).	mar; med; mic
10.	Calitate conținut / Indicator calitativ	Este evaluat, cu punctaj, fiecare conținut: pentru calitate superioară – 7/10 puncte; pentru calitate medie – 4/6 puncte; pentru calitate inferioară – 0/3 puncte; pentru calitate inadmisibilă – minus 10 puncte. Calitate superioară înseamnă, după caz (gen jurnalistic): conținutul corespunde plenar sau în cea mai mare parte genului jurnalistic; tema este relevantă, adică vizează exact lupta cu corupția sau cazuri concrete de corupție; nu sunt abateri de la temă; protagoniștii sunt cei mai relevanți, de regulă, cel acuzat și cel care acuză, inclusiv organele de drept, cu intervenții directe/indirecte; sursele de informație sunt toate și sunt relevante; argumentele/dovezile sunt convingătoare; normele legale și deontologice sunt respectate, inclusiv principiul imparțialității; limbajul este corect și exact (fără greșeli); tonalitatea conținutului nu lezează demnitatea protagoniștilor (demitate au doar protagoniștii persoane fizice; a nu confunda demnitatea cu onoarea sau reputația profesională); forma de prezentare permite percepția ușoară a conținutului (inclusiv în conținuturi cu grad înalt de complexitate). Calitate medie înseamnă întrunirea parțială a elementelor necesare pentru calitate superioară; în plus, tema vizează necesitatea luptei cu corupția ori acte normative	spr; md; inf; inad

		<p>sau evenimente publice dedicate luptei cu corupția, și nu corupția propriu-zisă. Calitate inferioară înseamnă: conținutul întrunește într-o măsură insignifiantă elementele necesare; în plus, tema vizează doar în trecut corupția.</p> <p>În cazul, în care este atestată încălcarea normelor legale, calitatea este evaluată cu zero puncte. În cazul în care este atestat un fals, un șantaj, o dezinformare, o preluare distorsionată și altele asemenea, indiferent dacă este conținut propriu sau preluat, calitatea este evaluată cu minus 10 puncte. Pentru aceasta trebuie să existe bănuiele rezonabile sau, de preferat, dovezi.</p>	
--	--	---	--

Fișa de monitorizare

Fișa de monitorizare cuprinde indicatori cantitativi și indicatori calitativi.

În cazul indicatorilor cantitativi, monitorul înscrie sub "CT" cifra "1" la codul corespunzător din Fișa de monitorizare, exceptând indicatorii "data", unde înscrie data exactă, și "protagoniști", unde înscrie numărul exact de protagoniști la codul respectiv.

În cazul indicatorilor calitativi, monitorul înscrie sub "CL", la codul corespunzător din Fișa de monitorizare numărul de puncte acordat.

Colectare date

Datele sunt colectate, în principal, pentru întreaga perioadă de monitorizare și pentru toate instituțiile mass-media monitorizate, dar, în funcție de scop/necesitate, pot fi colectate și pentru alte perioade (lunar, săptămânal, zilnic etc.), și pentru fiecare instituție sau grup de instituții mass-media monitorizate.

Obținerea datelor cantitative: este sumat punctajul acordat de monitor fiecărui conținut monitorizat conform indicatorilor cantitativi din Fișă. Deși punctajul pentru anumiți indicatori cantitativi este constant, adevăratele valențe și semnificații apar atunci când este raportat la codurile indicatorilor, atât cantitativi, cât și calitativi. Exemple: din 50 de conținuturi monitorizate, 10

sunt investigații; din 50 de conținuturi monitorizate, 10 sunt fără protagoniști, iar 3 au vizat corupția mare.

Interpretarea datelor cantitative:

Punctajul minim ar indica o reflectare superficială a temelor. Punctajul poate crește, dacă este influențat de numărul de protagoniști. Orice punctaj trebuie analizat în mod particular, pentru a trage concluzii. Un număr record de protagoniști nu semnifică în mod neapărat o reflectare adecvată a temei, dacă lipsesc, de exemplu, protagoniștii principali, relevanți. Este motivul, din care punctajul acumulat de indicatorii cantitativi este evaluat/interpretat separat de punctajul acumulat de indicatorii calitativi.

Obținerea datelor calitative: este sumat punctajul acordat de monitor fiecărui conținut monitorizat conform indicatorilor calitativi din Fișă, cu excepția "data" și "tema", cărora nu li se acordă puncte. Astfel, fiecare conținut supus monitorizării poate întruni, maxim, între 26 și 40 de puncte. Punctajul minim poate întruni până la 12 puncte. Punctajul mediu poate întruni între 17 și 25 de puncte. Pentru ca datele finale să se mențină în limita punctajului de până la 40 de puncte, inclusiv, punctajul total este împărțit la numărul de conținuturi monitorizate.

Interpretarea datelor calitative:

Până la 5 puncte: reflectarea corupției, practic, lipsește

Până la 12 puncte inclusiv: reflectarea corupției este defectuoasă

Până la 19 puncte inclusiv: reflectarea corupției este acceptabilă

Până la 26 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este relativ bună

Până la 33 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este bună

Până la 40 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este foarte bună

Valoarea medie a punctajului ar însemna și un indice al reflectării corupției (IRC). IRC poate fi calculat pentru toate instituțiile mass-media luate împreună, pentru un grup de instituții (de exemplu, cele on-line sau cele audiovizuale) și/sau pentru fiecare instituție mass-media. IRC poate fi calculat de fiecare instituție mass-media în cadrul unui proces de automonitorizare. IRC poate căpăta relevanță, mai ales, dacă monitorizarea este făcută sistematic, bunăoară, anual.

Metodologia permite:

- A determina, în funcție de punctajul acumulat, cum a reflectat tematica prestabilită fiecare instituție mass-media monitorizată și toate împreună, într-o perioadă determinată;
- A trage concluzii despre părțile tari și părțile slabe în reflectarea tematicii prestabile de către instituțiile mass-media monitorizate;
- A formula recomandări și sugestii particulare și generale pentru instituțiile mass-media monitorizate;
- A constata, începând cu raportul al doilea de monitorizare, dacă instituțiile mass-media, în particular, și toate instituțiile mass-media, în general, evoluează, stagnează sau involuează în reflectarea tematicii prestabilite.

